

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

116 ncı Birleşim

9 Eylül 1982 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	286	Bazı Madde, Fıkra ve Bent Eklenmesi Hak-	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	286	kında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince	
1. — 1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu		Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Kon-	
Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi,		seyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi :	
İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması,		1/119; M. G. Konseyi : 1/392) (D. Meclisi	
		S. Sayısı : 148; M. G. Konseyi S. Sayısı : 446) 286:298	

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

3 Eylül 1982 Cuma

(9/23) Esas Numaralı Soruşturma Komisyonuna yeniden süre verilmesine dair Komisyon Başkanlığı Tezkeresi. (3/221) kabul olundu.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek, birleşime saat 14.15'te son verildi.

Necdet ÜRÜĞ
Orgeneral
Millî Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.35

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 116 ncı Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Fıkra ve Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/119; M. G. Konseyi : 1/392) (D. Meclisi S. Sayısı : 148; M. G. Konseyi S. Sayısı : 446) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin kanun tasarı ve teklifleri kısmının birinci sırasında yer alan 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Fıkra ve Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının görüşülmesine başlıyoruz.

(1) 446 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

Tasarının Danışma Meclisince kabul olunan metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu, 446 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

İhtisas Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakan ve ilgililer yerlerini aldılar.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

İzahatta bulunmak üzere ilk sözü Komisyon Başkanı arkadaşımıza veriyorum.

Buyurun efendim.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, malumunuz, ülkemizde elektrik, Türkiye Elektrik Kurumu tarafından üretilmekte, enterkonnekte sistemle belediye veya köy hudutlarına kadar götürülmektedir; belediyeler de trafodan saat ile elektriği almakta, kendi hu-

dukları içinde dağıtım tesislerini kurmakta ve abonelere satmaktadırlar. Köylerde ise dağıtım tesisleri, Yol - Su - Elektrik ve Türkiye Elektrik Kurumu tarafından müştereken yapılmakta, köy birlikleri veya muhtarlar ücretleri abonelerden toplamakta ve Türkiye Elektrik Kurumuna vermektedirler.

Belediye ve köy hudutları dışında kalan sahalarda, özellikle sanayi tesislerine, elektrik, bizzat Türkiye Elektrik Kurumu tarafından verilmekte ve ücreti de yine Türkiye Elektrik Kurumu tarafından tahsil edilmektedir.

Şimdi zatiîlilerine sunulacak bu kanun tasarısı ile ülke çapında, bilahassa dağıtımda, bir sistem değişikliği getirilmektedir. Bu tasarıya göre, Türkiye Elektrik Kurumu, belediye hudutları içinde de dağıtım tesislerini bizzat işletecek ve ülke çapında abonelere elektriği kendisi satarak, ücretini de bizzat kendisi tahsil edecektir. Böylece, belediye ve köylerin dağıtım ve ücret tahsiline ilişkin her türlü görev, yetki ve sorumlulukları Türkiye Elektrik Kurumu tarafından devralınmış olacaktır.

Sayın Başkanım, dünyada birçok ülkede elektriğin üretim, iletim ve dağıtımını tek elden yürütülmekte, bir çoğunda da karma sistemlerle belediyeler, özel şirketler, kamu kuruluşları bu hizmeti yapmaktadırlar.

Tasarı ile öngörülen sisteme geçildiğinde, enerji kaybının azaltılabileceği, elektrik ücretlerinin Türkiye Elektrik Kurumu tarafından toplanarak enerji yatırımlarında kullanılabileceği, işletmelerin tek elde toplanarak daha bilimsel ve teknik şekilde işletilebileceği tüm ilgililer tarafından kabul edilmektedir. Ancak, kısa sürede bu teşkilatın düzenli bir şekilde bu hizmeti devralmaması nedeniyle geçiş döneminde birçok aksaklıklar da olabileceğini düşündürmektedir.

Ancak, geçiş dönemi için teferruatlı planlama ve dikkatli bir uygulama ile muhtemel aksaklıkların asgariye indirilmesi ve teşkilata işlerlik kazandırılması mümkün görülmektedir.

Bu tasarı ile, enerji üretiminin artırılması, kullanılmasının disipline edilmesi ve uygun bir şekilde yönetilmesiyle, içinde bulunduğumuz enerji darboğazına bir çözüm getirilebileceği düşünülmektedir.

Tensiplerine arz olunur.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tümü üzerinde başka söz almak isteyen var mı?... Yok.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı.

MADDE 1. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ve (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

«Bu Kanunda yazılı istisnalar dışında, yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak.» Bu amaçla;

«e) Köy elektrikleştirme fonunu yönetmek.»

«i) 16.6.1939 tarih ve 3645 sayılı Kanunla kurulan İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünün, 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Kanunla kurulan Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesinin ve aynı Kanunla kurulan Adana Elektrik İşletme Müessesesinin 19.7.1943 tarih ve 4483 sayılı Kanunla kurulan müessesesinin, belediye ve köylerle bunların birliklerinin ve elektrik hizmeti için kurulmuş diğer birliklerin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerini devralmak ve işletmek.»

BAŞKAN — Bu maddenin alt sıradan beşinci satırında «işletme müessesesinin» kelimesinden sonra bir virgül koymak lazım; «19.7.1943 tarih ve 4483 sayılı Kanunla kurulan müessesesinin» cümlesi ayrı bir husus: o araya bir virgül konacak.

Bu (i) fıkrasındaki, «tesis ve işletmeleri devralmak ve işletmek» başta yazılan istisnalar dışında yalnız bu üç müesseseye aittir, değil mi? Yani, (i) fıkrasındaki hüküm «bütün tesisleri değil, yalnız İstanbul, Adana ve Kepezdeki tesisleri kapsamaktadır» değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, (i) fıkrasının ifadesi, Türkiye'deki bütün elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmeleri devralmak ve işletmektir. Kanunda yazılı, buyurduğunuz Çukurova ve Kepez'e ilişkin istisna, bilahare diğer maddelerde gelecektir. Bunlardan birincisi, İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmesidir; diğeri, Ankara EGO İşletmesidir. Adana ve İzmir işletmeleri ile diğer belediyelerin ve köylerin elektrik dağıtım hizmetlerinin teslim alınmasına ve bu hizmetlerin Türkiye Elektrik Kurumu tarafından devralınıp yürütülmesine ilişkin bir maddedir.

Buyurduğunuz konudaki istisna, sonraki maddelerde gelecektir.

BAŞKAN — Orada gelecek ve bu üç kuruluşu devralacak, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet.

Bunun yanında 67 ilin merkez ve ilçe belediyeleri ile köylerdeki elektrik dağıtım hizmetleri Türkiye Elektrik Kurumunca devralınacak.

BAŞKAN — İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmesinin yalnız elektrikle ilgili kısmını alacak, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, elektrik hizmetlerine ilişkin kısmını devralacak. Cümleyi parça parça okudumuzda buyurduğunuz husus çıkıyor.

BAŞKAN — Yanlış bir şey anlaşılmasın.

Kepez ve Çukurova Elektrik Kurumları istisnalar içerisine giriyor; ilerideki maddelerde gelecek ve okuyup göreceğiz.

1 inci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

«d) Tüzelkişiliği haiz Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile ticarî şirketlere müstakil olarak veya Türkiye Elektrik Kurumunun iştiraki ile elektrik üretimi yapma müsaadesi, Devlet Planlama Teşkilatının olumlu görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca verilebilir.

Bu maksatla hazırlanacak etüt ve önprojeler ile üretim tesislerine ait uygulama projelerinin, uygulanmasından önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tasdiki şarttır. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin (i) bendi hükmü saklıdır.»

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 29 uncu maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen faturaların resmî belge sayılacağı

Madde 29. — Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen ve alıcısının tükettiği enerji miktarlarını ve bedellerini gösteren faturalar, İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı belgelerden sayılır.

Bu hüküm, mesken aboneleri için ikinci bildirimden sonra uygulanır.»

BAŞKAN — Belediyeler baskarken de, bu madde hükmü, ikinci bildirimden sonra mı işliyordu?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, belediyelerin buradaki yaptırım gücü, elektriği kesmek şeklinde tecelli ediyordu. Esasen TEK'in de yapacağı abone anlaşmalarında bu hüküm yer alacaktır.

Tahsilatla ilgili konuya gelince: Evini terk etmiş olup da, elektrik kesilmesinden etkilenmeyecek müşteriler çıkacak, aynı şekilde sanayiciler de çıkabilecektir. Onun için, tanzim edilmiş bu belgeler, İcra İflas Kanunundan istifade edilmediği, takdirde hiçbir zaman tahsil edilemeyecektir. O kadar çok engellemelerle karşılaşılması kabildi ki, bunu önlemek için bu madde konulmuştur.

Burada son paragraftaki «Bu hüküm, mesken aboneleri için ikinci bildirimden sonra uygulanır» hükmü bir bildirim yapıldığında, abone evinde yoksa ve bildirim de koymuşsak, hemen bu maddeye tevessül edilmesin, ikinci bildirimden sonra uygulanabilsin diye ilave edilmiştir. Bu, İhtisas Komisyonu tarafından, burada yapılan çalışma esnasında konulmuş bir fıkradır ki, Hükümet olarak biz de tamamen iştirak ediyoruz; haksız uygulamaları önleyici bir maddedir.

BAŞKAN — Diğer işletmelerde, birinci defa fatura verildiğinde ödememişse, hemen İcra ve İflas Kanununa göre işlem mi yapılacaktır?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Arada bir aylık süre var, bir.

İkincisi; ticarî ve sanayi müesseselerinde daima belgeyi alacak bir kişi vardır; ancak, meskenlerde ise bir kişi dahi kalmamış olabilir. Tatilde olan bir abonenin, evinin kapısının altından atılacak bir belge ile bu şekilde bir muameleye maruz bakılması mahzurlu görülmüş ve ondan dolayı bu ikinci paragraf eklenmiştir. Sınav ve ticarî müesseselerde bu vârit değildir; çünkü, orada muhakkak birisi vardır. İşveren hakikaten müesseseyi terk etmiş veya kapatmışsa alacak kimse yok demektir.

BAŞKAN — O müessese grevde ise ne olacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Grevde ise dahi, müessesenin yetkilileri ve görevlileri daima işbaşında olmakla yit-

İkumlüdür, yani müesseseyi terk edemezler. Bir müessese görevdedir diye, kapısını kilitleyip, o müessese-nin idaresi veyahut sahipleri, onu terk etmek hak-kına sahip değildir; orada daima birisinin bulunma-sını temin edecektir.

BAŞKAN — Gerçi, icraya verildiğinde, «Ben bu-nu taksitle ödeyeceğim» dediği zaman icra durur za-ten. Hemen icraya gitmez herhalde. Bu, uzun sü-re mahkemelerle uğraşılmasını diye ihtiyatî bir ted-bir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Tabii, bu doğrudan doğruya ih-tiyatî bir tedbirdir. Yoksa faturasını bir ayda öde-meyen herkesi bu kadar sert bir muameleye maruz bırakmayı zaten bir idarenin düşünmemesi gerekir.

ORGENERAL NECDET ÜRUĞ (Millî Güven-lik Konseyi Genel Sekreteri) — Belediyelerin tahsil imkânlarının kısıtlı olmasından ötürü birikmiş bü-yük borçlar var. Şimdi, tabii, bu TEK'e geçer geç-mez 15 Ekimden itibaren TEK bunu büyük bir he-yecanla tahsile başlayacaktır. Ancak, 20 - 25 bin lira borçlu aboneler varmış. Acaba bunun için ne düşünüyorlar?

BAŞKAN — 6 aylık, 1 senelik daha alınmamış paralar var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Burada, gayet tabii, bu gibi borç-lar olacaktır ve her halükârda bu alacaklar, özel-likle, muayyen bir tarihten evvelkiler, belediyenin alacak hesabında, tahsil edilmesi gereken paralar olacaktır; onların hakkıdır bu. Aslında, bütün be-lediyelerin TEK'e borcu olduğu için, sonra, bu he-sap tasfiyesinde belki o para TEK'e geçecektir; ama başta belediyeler namına tahsil edilmesi gere-ken bir para olacaktır ve bu madde çok sert ola-rak tatbik edilirse, onları derhal İcra İflas Konu-nuna maruz bırakmak kabildir; ama TEK'in be-le-diyelerden daha sert bir muamele yapmasını da dü-şünmemek lazım; çünkü bu değişiklik zaten büyük tedirginlik getirecektir. TEK bunların üzerine şid-detle gidirse, bütün vatandaşlarımızın zihninde, «Acaba doğru mu yapıldı bu kanun» gibi bir suali yer ettiririz.

Onun için, ben tahsilatın hemen yapılacağını ka-bul etmenin doğru olmayacağı inancındayım, hatta muayyen bir süre içinde tahsile çalışılacaktır tabiri-ni kullanıyorum; çünkü bunların bir kısmı evelerini terk etmişlerdir, yeni abone taşınmıştır. Belediyelerin o eski hesabının tasfiyesinin çok kısa süreli bir he-sap olarak düşünülmemesi gerektiği inancındayım.

BAŞKAN — Yalnız, şunu hatırlatmakta fayda vardır ki, belediyeler, bilhassa Ankara, İstanbul gibi büyük şehir belediyeleri, zamanında bu paraları tah-sil etmiyorlardı, dört ay, altı ay, sekiz ay gibi za-man geçiyordu, ondan sonra birdenbire yüklü bir fatura getiriyorlardı.

TEK bunu önlemeli, muntazam aralıklarla, bu ilki ayda mı olacak, her ay mı olacak bilemiyorum, kuracağı teşkilata göre tabii, bunu muntazaman abo-nelerden tahsil etmeli; çünkü o abone, fatura gel-medığı sürece o elektrik parasını ayırıp bir tarafa koymuyor, aradan beş ay geçiyor ve birdenbire yük-lü bir fatura gelince şaşırıp kalıyor.

O bakımdan, TEK, belediyeler gibi uzatmamalı, zamanı gelince hemen tahsil etmeli; en büyük mese-le bu.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Emredersiniz, efendim. Bu konu-yu not ettim, muhakkak surette emrettiğiniz şekilde olacaktır.

Ben, aslında bir endişemi de dile getirmekten kendimi alamayacağım. «Belediyeler bu ara ile-riye matuf tahsilat yaptı mı?» diye bende bir tere-düt hâsıl oldu. Çünkü evlere o kadar büyük fatu-ralar gelmeye başladı ki, şu son üç beş ay içinde, bu kadar bir sarfiyatın olması mümkün değildi. «Sene sonunda mahsup edeceğiz» fikri ile o faturalar da-ğıtıldı; bazı kişiler ödedi, bazıları ise, «Ben bunu öde-miyorum» dedi. Orada da bir karışıklıkla karşı karşıya olduğumuzu tahmin ediyorum.

BAŞKAN — Ankara'da oldu böyle karışıklıklar.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Ben şahsen 4 ay içerisinde 42 bin lira ödedim; bir seferinde 30 bin, bir seferinde 12 bin lira olmak üzere.

BAŞKAN — Evet, onun için ben bu konuyu TEK'e bir hatıratayım dedim. Tabii, bu da, teşkilatta bu parayı tahsil edecek kişilerin yeterli olmasına bağlı; eğer onlar yeterli değilse, altından kalkamaz bunun. Belediye onun için altından kalkamadı; vaktiyle bu-nu tahsil edebiliyordu ve muntazam her ay veya iki ayda bir gelirdi, hatta kapılardan toplardı; sonradan bundan vazgeçildi ve herkes kendisi götürüp yatırma-ya başladı.

Tabii, bu teşkilatın muntazam kurulması halinde bu gibi aksaklıklar olmaz.

3 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 33 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Cadde, sokak, yol, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması.

Madde 33. — Elektrik İşletmeleri Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yürütülen şehir, kasaba ve köylerde cadde, sokak, yol, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması, aydınlatma ile ilgili tesislerin kurulması ve işletilmesi Türkiye Elektrik Kurumu tarafından mahallî idareler ile koordine edilerek yapılır. Mahallî idarelerin özel istekleri, ancak anlaşmaya bağlı olarak tesis, işletme ve elektrik enerjisi tüketim giderleri, mahallî idarelerden alınmak suretiyle yerine getirilir.

Özel günlere ait aydınlatma istekleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığınca 31 Aralık 1982 tarihine kadar müştereken hazırlanıp yürürlüğe konulacak bir yönetmeliğe göre yapılır.»

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 37 nci maddesinin (a) fıkrasına aşağıdaki 4 üncü bent eklenmiş ve (b) fıkrasının 4 üncü bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a)

«4. 2032 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi»

b)

«4. 1580 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin 31 inci, 39 uncu ve 47 nci bentleri, 19 uncu maddesinin 4/A bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrası ve 70 inci maddenin 9 uncu bendi.»

BAŞKAN — Bunlar yürürlükten kaldırılanlar değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, bu 37 nci maddenin (a) fıkrası ile 2032 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılıyor; (b) fıkrası ile de 1580 sayılı Belediyeler Kanununun, bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılıyor. Orada tadat edilen fıkralarda belediyenin elektrikle ilgili hizmetleri var; onlar yürürlükten kalkıyor.

BAŞKAN — Evet.

5 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

İrtifak ve intifa hakkı :

EK MADDE 1. — Türkiye Elektrik Kurumu, geçiş ve yararlanmaya mani olmamak şartıyla cadde, sokak, yol, park ve meydan gibi kamuya tahsis edilmiş yerler ile genel ve katma bütçeli kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, köyler ve Kamu İktisadi Teşebbüslerine ait arazi üzerinde, ilgili kuruluşların görüşlerini alarak elektrikleendirme hizmetine ait üretim, iletim ve dağıtım tesisleri kurma hakkına sahiptir. Bu yerler üzerinde irtifak ve intifa hakkı bedelsiz olarak Türkiye Elektrik Kurumu adına tesis edilir.

BAŞKAN — Ek madde 1 üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek madde 2'yi okutuyorum :

İmtiyazın genişletilmesi veya uzatılması :

EK MADDE 2. — 1 Ağustos 1982 tarihinde mevcut elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti imtiyazına sahip şirketlerin imtiyaz sözleşmesi kapsamında içinde kurmuş oldukları ve halen işletmekte buldukları üretim ve iletim tesisleri için mevcut imtiyaz sözleşmesi kapsamının genişletilmesine ve sözleşmenin uzatılmasına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu şirketlerin imtiyaz sözleşmesi kapsamı dışında kurmuş oldukları ve halen işletmekte buldukları üretim, iletim ve dağıtım tesisleri aynı usulle iki yıl içinde imtiyaz kapsamına alınır.

BAŞKAN — Bu ek madde 2 hakkında Komisyon Sözcüsünün biraz izahatta bulunmasını istiyorum.

Dün de bunun üzerinde epey konuştuk ve sonuna da, «İki yıl içinde imtiyaz kapsamına alınır» diye ilave yaptık.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, malumunuz, biraz önce buyurduğunuz, Çukurova Türk Anonim Şirketi ile Kepez Şirketinin mevcut bir kısım tesisleri imtiyaza bağlanmış; bir kısmı da, Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu çıkmadan ve bu tekel mevzuu da olmadan, bunlara yaptırılmış ilave santaller ve bunların içinde dağıtım ve üretim tesisleri de var. Bunlar Dünya Bankasından da dış krediler temin etmişler. Bu şirketler bugüne kadar, imtiyaz

sözleşmesi kapsamına alınmamış. Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu çıkmış ve hâlâ bu konu, 1970 yılından beri, halledilememiş.

Bu nedenle, konuyu iki fıkralı olarak mütalaa ettik. Birinci bölümünde, imtiyaz sözleşmesi kapsamında bulunanlarla malumunuz, bunlarla 2002 yılına kadar sürecek 49 yıllık sözleşme yapılmış- tekrar sözleşmeyi uzatmaya, kapsamını genişletmeye Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili. Ancak, bu ikinci cümle ile, sözleşme kapsamına alınmamış olanların da, iki yıl içinde bir sözleşme kapsamına alınmasını burada belirttik.

BAŞKAN — Bu, Kadıncık I ve II nci santralleri ile Mersin Elektrik Üretim santrallerinin de sözleşme içine alınması için, değil mi

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEKEL — Evet Sayın Başkanım.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Böylelikle, Hükümetle, ilgili şirketler arasında halen sözleşmesi yapılmamış olan elektrik üretim, iletim tesislerinin de sözleşme kapsamı içine alınması ve bu boş durumun giderilmesi öngörülmüştür.

BAŞKAN — Bu ek madde 2 ile, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Ek madde 2 üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Ek madde 2'yi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi, ek madde 1, ek madde 2 ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i okutuyorum :

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — a) Bu kanunla 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 üncü maddesine eklenen (i) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlardan, il merkezlerinde bulunanların mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu kurum ve kuruluşların elektrik hizmetlerine ilişkin hak ve borçları ile sadece bu hizmetlerde çalışan memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçileri, yeni bir atamaya lüzum kalmaksızın kadroları, hizmet akitleri, toplu iş sözleşmeleri, sorumlulukları ve özlük haklarıyla 15 Ekim 1982 tarihinde Türkiye Elektrik Kurumuna bağlanır ve devredilir.

Bu kurum ve kuruluşlarda elektrik hizmetlerini destekleyici birimlerde çalışanlardan Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunacaklar, taraflar arasında müştereken tespit edilerek yukarıdaki esaslara göre devredilir.

Bu tarihe kadar ilgili kuruluşlarca, bağlanmaya ilişkin her türlü hazırlıklar tamamlanır.

Elektrik hizmetlerinden sorumlu kurum ve kuruluşların tesis ve işletme faaliyetleri 15 Ekim 1982 tarihine kadar devam eder.

b) İl merkezleri dışındaki enterkonnekte sisteme bağlı olan belediye ve köylerle bunların birliklerinin ve elektrik hizmeti için kurulmuş diğer birliklerin mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri bu hizmetlere ilişkin hak ve borçları ve bu hizmetlerde çalışan personel (a) bendindeki esaslara göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının belirleyeceği tarihlerde ve en geç iki yıl içerisinde Türkiye Elektrik Kurumuna devredilir. Devredecek kuruluşlar tesis ve işletme faaliyetlerine devir tarihine kadar devam eder.

BAŞKAN — Önceden müzakere etmiştik.

Biz, bu devir işleminin 15 Ekim 1982 de yapılması halinde birçok pürüzlerin ortaya çıkacağını dikkate alarak, malî yılbaşı olan - bütçeler de o zamana göre hazırlandığına göre - 1 Ocak'tan itibaren yapılmasına taraftarız, bir.

İkincisi de, büyük şehirlerde kompütürler var; mesela Ankara'da şimdi kompütürize edildi bu işlemler. Bu kompütür merkezi belediyenin mi, yoksa başka bir işletmenin kompütüründen mi faydalaniyor bilemiyorum, İstanbul'un da belki böyledir.

Şimdi, bu kompütürleri de TEK devralacak mıdır? TEK Genel Müdürümüz bu hususta bize bir açıklamada bulunabilir mi?

KÂMİL TOKTAŞ (Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü) — TEK Kanununda, elektrik hizmetlerine ilişkin bölümlerin devralınması öngörüldü. Yalnız, Ankara'da elektrik ve havagazı faturaları aynı kompütürden çıkıyor; bu kompütür EGO'ya aittir. O arkadaşlarla görüştük, hesap işlemlerini yapmaya devam edecekler; gerekli dataları biz vereceğiz tabii; bizim kendi kompütür merkezimiz var. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının alt katı, olduğu gibi Türkiye Elektrik Kurumuna bu amaçla tahsis edilmiştir ve bütün mühendislik hesaplarını, faturalarımızı ve diğer işlerimizi halen burada yapıyoruz.

BAŞKAN — O halde ihtiyacınız yok, yani siz de yapabilirsiniz.

KAMİL TOKTAŞ (Türkiye Elektrik Kurumu Genel Müdürü) — Kesin değil; ama onların da personeli var. Sayın Belediye Başkanı ile de bu hususta komisyonumuzda görüşmüştük; masrafları paylaşmak suretiyle, isterlerse devam edebilirler. Orada bir problem yoktur.

15 Ekim 1982 günü için, salı günü de arz etmiştim, hazırlığımız tamamdır, hiçbir mahzuru yok.

BAŞKAN — Burada biz iki tane binayı (Adalet Partisi ile Halk Partisinin binasını) üç ay içerisinde devrettiremedik. Maliye Bakanlığı üç ay içerisinde devri bitirecekti; devir işlemi uzayınca ben kati emir verdim, «Mayıs'ın sonuna kadar bitecek» dedim; ona rağmen sarktı, o kadar zordur, nihayet bir binadır. Bu öyle değil; koca Ankara ve İstanbul şehrinin bütün elektrik tesisleriyle beraber devredilecek. Bu kanunun yayınlanıncaya kadar ayın 15'i olur. Bir ay içerisinde bu işin olacağına biz inanmıyoruz, çünkü birçok tecrübemiz var; rahat rahat olsun.

Siz dediniz ki: «Efendim, bunun bazı malzemelerini çalarlar, şunu yaparlar, bunu yaparlar.» Yani sökerler...

Yaparlarsa, bunu bu bir ay içerisinde de yaparlar. Sonra, neyini çalacak, neyini götürecektir bunun? Mümkün değil.

Belediye, bütçesini yapmış, bu senenin sonuna kadar personelinin maaşını ayırmış, oradan verecek. Yeni yıla kadar da siz gerekli hazırlıklarınızı rahat rahat yaparsınız ve bu devir teslim de çok daha rahat bir şekilde olur. Büyük bir mahzur da çıkmaz.

Bilmiyorum Sayın Bakan ne der?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Burada esasen en önemli konu şu: Bu kanunun çıkma ihtimaline binaen belediyeler borçlarını ödemeyi tamamen durdurmuşlardır. Hiçbir belediyenin elektriğini TEK'in kesmesi de mümkün değildir. Şimdi, onun için belediyeler, elektrik tahsilatını kendi usulleri dahilinde, hatta bazen ileriye götürerek - geriden değil - şimdiden tahsil ediyorlar; fakat bunun hiçbirisini TEK'e yatırmıyorlar.

Şimdi, TEK'in TKİ'ye, İPRAŞ'a, TPAO'ya borcu var ve bu borçlar devamlı olarak yukarıya doğru çıkıyor.

Ayrıca, ilgili müteahhitlere para ödeyemediği için, yatırımlarında da büyük bir gerilik görülüyor.

Buna ilaveten, ithal etmesi icap eden malzeme için de akreditif açamaz vaziyete geldi. Bugün, benim son aldığım bilgiye göre, belediyelerin TEK'e 44 milyar lira borcu var. Bu borç yaklaşık olarak ayda

4 milyar lira hız ile çoğalıyor. Demek ki, biz bunu 15 Ekimden sonra yıl sonuna kadar, ikibuçuk ay daha uzatırsak, bu borç muhtemelen 10 milyar lira daha büyüyecektir.

Bu kanun çıktıktan sonra, belediyelerin borçlarını ödemesini de beklemek doğru değil. Diyecekler ki, «Bizim varlığımızı alıyorsunuz; buna mahsuben de, size para ödemiyoruz.»

TEK burada mali bir açmaz içinde. Bu husus, bir taraftan yatırımları aksatıyor; diğer taraftan, tabii, diğer kuruluşlar ki, bunların hepsi Enerji Bakanlığına bağlı olduğu için talimat da vermeye devam ediyorlar, bu da çok uzun süre devam edemez. Bir müddet sonra TKİ yine işçilerin parasını ödeyemeyecek; öbür taraftan İPRAŞ ve TPAO'nun Merkez Bankasına borçları büyümeye devam edecek; çünkü akreditif açamayınca petrol gelmeyecek. Bunu kimse durduramadığı için, İPRAŞ'a ağıktan parayla finanse edilmeye devam edilecek; çünkü TEK para ödeyemiyor.

Bu düzen içinde bir sıkıntımız olacaktır. Yoksa, malları alıp gidecekler diye şahsen bir endişem yok; bunu ikinci derecede düşünüyorum. Zaten, alan, gitmiştir. Personelinden, istemediklerini vereceklerdir, belki bunların kadrolarını değiştirmişlerdir; ama bunlar bir değişme döneminin getireceği ufak dertlerdir, bunu da göze almamız lazımdır; fakat para mevzuuna bir çözüm getirmedığımız takdirde önemli bir sıkıntıyla karşı karşıya olacağız. Belediyelerin ayda elektrik parası olarak 4 milyar lira ödemesi lazımdır ki, ikibuçuk ayda 10 milyar lira eder.

BAŞKAN — Bu iki belediyenin mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Hayır, hepsinin. Tabii, belediyelerin en mühimi de İstanbul, Ankara ve İzmidir. Zaten, bunların kullandığı enerjiyi nazarı itibara aldığınız zaman, yarısından fazlası olduğunu görürüz.

BAŞKAN — Zaten bu geçici 2 nci maddede yer alan; «bir ay içinde devralınacak» hükmü büyük şehirler içindir; diğer iller için iki sene.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Zaten onlarınki rakamsal olarak çok az tutuyor. 67 ili çıkarttıktan sonra, 1 800 küsur belediyenin elektrik şebekelerini düzeltmemizden elde edilecek tasarruf nispeten küçük olacaktır ve oradaki tahsilat da nispeten küçük. Zaten önemli tahsilat doğrudan doğruya bu büyük belediyelerde. Onlar da sistem itibarıyla uzun zamandır ödemiyorlar ve bunu bir finansman kaynağı olarak kullanıyorlar.

BAŞKAN — Peki, devralır almaz bu elektrikle uğraşan personelin maaşlarını, ücretlerini hemen peşin ödeyebilecek mi TEK?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Evet, ödeyecek; çünkü hemen tahsilata başlayacak.

BAŞKAN — Yoksa, bütçeden para mı isteyecek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Hayır, onu istememesi gerekir. Zaten kanunen de imkânları olmayacaktır.

BAŞKAN — Nereden bulacaklar?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Hemen tahsilata başlayacaklar.

BAŞKAN — Tahsilata hemen nereden başlayacaklar? 15 Ekimde devraldı; 15 gün içerisinde ne kadar tahsilat yapabilir ki, Kasım ayında hemen verecek?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, şöyle küçük bir hesap yaparsak; devralınacak personel yaklaşık olarak 15-20 bin kişidir, belediyelerin alacağı bazı kararlara bağlı olarak bu da değişebilir ve 600 milyon lira gibi bir para tutuyor bu ödenecek miktar. Bu o kadar önemli bir şey değil, TEK'in rakamları içinde; yani, cirosu 150 milyar lira olan bir potanın içinde 600 milyon liralık bir aylık bordro yekûnu hiçbir şey değil. TEK'in bugün öyle müteahhitleri var ki, 1 milyar liradan fazla borcu var; yani işçilerin parasını TEK'e ödemeye gayret göstermiştir ve ödemiştir. Bunları da aldığı zaman, ki bordrosu aşağı yukarı 600 milyon lira tutacaktır, bunun ödenmesi çok önemli bir yük değildir onun için. Esasen, bu düşünüldü. Çünkü devraldıktan sonra ertesi günü, «Haydi, verin paraları» dememize imkân yok. Hiç değilse, asgari bir aylık sarfiyatı fatura etmemiz lazım ki, tahsilat olsun; ikinci aylık da muhtemelen bunun üzerine gelecektir; 1, 2 milyar liraya kadar bu hesap gidebilir. Bu, TEK'in rakamları içinde tahammül edilebilecek mertebededir.

BAŞKAN — Malum, bunların hemen hemen hepsi işçi statüsündedir, değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Muhtemelen.

BAŞKAN — Onlar da ay sonunda alırlar ücretlerini, aybaşında almazlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Evet efendim, tabii; 15 gün sonra....

BAŞKAN — Ama sizden isteyecekler parayı...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Yarisını belediyelerin ödemesi lazım, yarisını TEK'in ödemesi lazım. Tabii, belediye ödemeyecektir.

BAŞKAN — Olmaz; o da çok zor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Ödemeyecektir.

BAŞKAN — O halde, belediye ödesin ekimin sonunda, kasımda teslim alın.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — O da bir görüş.. Nasıl emreder-seniz.....

BAŞKAN — «Kasımın 1'inde» diyelim ki, Ekim maaşlarını belediyeler vermiş olsun. «1 Kasım» derssek veya «5 Kasım, 10 Kasım» falan gibi bir şey dersek....

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Aslında belki, «1 Kasım» demek lazım ki, işlemin iki taraftan da.

BAŞKAN — Çünkü araya Kurban Bayramı da giriyor; devir teslimde; yedi sekiz gün çalışamayacaksınız, 27 Eylül'den 3 Ekim'e kadar tatil devresidir. O bir aylık süre içerisinde 7 günü de çıkarın, 3 hafta kalır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, müsaade eder-seniz 1 Kasım uygun görüyoruz.

BAŞKAN — Hiç olmazsa, belediyelere, «Ekim maaşlarını siz verin» diyebilirsiniz.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Yalnız, efendim ben hâlâ Ocak ayında ısrar ediyorum.

BAŞKAN — Peki; «Belediyeler vermiyor ve 10 milyar daha yüklenir bunun üzerine» diyorsunuz. Tabii, bu, Türkiye çapındadır; 10 milyar tutmaz; ama belki 7-8 milyar filan tutar; onların Hazine'den aldıkları % 5 var; kestiririz onu, oradan verdiririz; birçok belediyelere öyle yaptık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, esasen buna tevessül edildi; fakat oradan fazla bir tahsilat yapılmadı. Maliye Bakanlığı ile yapılmış olan toplantılarda, İller Bankasında toplanan paranın TEK'e verilmesi araştırıldı. Buradan bugüne kadar, 44 milyara karşı, ancak 1 milyar lira kadar para alabildik. Buradan da fazla bir para alınamıyor.

BAŞKAN — Yani, «Belediyeler ona razıdır» di-yorsunuz..

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Belediyeler ona razı; çünkü ora-

dan para alınamayacağını biliyorlar. Onlar bu aranjmanı daha çok tercih edeceklerdir. Bütün mevzu, 10 milyar lira daha, bu borç büyüyecektir. Şimdi bir ay daha uzattığımızı göre, bu 44 milyar lira, 48 milyar lira falan edecektir.

ORGENERAL TAHSİN ŞAHİNKAYA — Efendim, Sayın Bakanın bir temennisi vardı; «Biz bunu devraldığımız zaman hemen böyle derhal tahsilata geçmeyeceğiz; onun için bir zaman tanyacağız» dedi.

Eğer, bunu mutlaka, uygulamada bir prensip olarak kabul eder de, 1 Kasımda geçmiş olmasına rağmen tahsilatı böyle bir ay sonraya falan bırakacak olurlarsa, o zaman halk bundan pek mutazarrır olmayacağı cihetle ödeme yönünden belediye ile aralarında böyle derin bir uçurum açılmamış olur; 1 Kasım o zaman iyi olur.

BAŞKAN — 1 Kasımda hemen başlamayacak, belki de 10 Kasımda falan başlar.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Asgari bir aylık sarfiyattan sonra bir fatura çıkarılabilir ve fatura ödeme süresi de asgarî bir aydır. Yani, bunun için, yılbaşından evvel TEK'in bir tahsilat yapması zaten düşünülemeyecektir. Ne kadar acele hareket etse, «Devraldım, hemen saatleri okuyorum, parayı verin» şekline getirmesi mümkün değildir bunu ve getiremeyecektir de. Burada asgarî bir aylık sarfiyat yapılacaktır ve ondan sonra fatura ve hesaplar çıkarılacak, tebliğ edilecek ve ondan sonra ödemeler başlayacaktır; daha evvel bir ödeme bahis konusu olmaması gerekir.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Faturalar hazır mı acaba?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Hayır, hiçbirisi hazır değil.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Onun hazırlanması, tebliği gene iki ay sürer efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Yılbaşından evvel bir tahsilat yapılamayacaktır; ama biz bunu yılbaşında hazırlarsak, o zaman Marta kalacaktır. Yani, devirden itibaren TEK'in ilk tahsilatı yapması en iyi şartlarla 45 gün, muhtemelen 60 günden evvel olamayacaktır.

BAŞKAN — O zamana kadar olanı zaten belediyeye alacaktır.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Belediye tahsil edecektir. Zaten kesim noktasına kadar belediyenin hakkıdır.

BAŞKAN — Kasım, Aralık... Gene 1 Ocak'a geliyor demek ki; 1 Ocakta tahsilata başlıyor demektir. Okumalar, faturaların hazırlanması falan, iki ay geçecektir; o zaman bizim dediğimiz olur, tam 1 Ocakta tahsilata başlayacaktır.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Müsaade eder-seniz bir konu daha var, onu da sormak istiyordum.

Belediyelerin halen elektrik ücretlerini toplamakta ve işlerini yürütmekte olan memurlar, halen belediyenin içerisinde çalışıyor. Bu geçecek süre içerisinde, 1 Kasımdan itibaren, siz, TEK olarak, alacağınız bu şahıslara ofis ve yer bakımından her şeyi hazırladınız mı, bir yerde çalışabilecekler mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Bu şahıslar TEK'e geçecekler, artık TEK'in personeli olacaklar; ayrıca, bunların çalışmakta oldukları bürolar da TEK'e intikal edecektir. Yoksa, TEK'in yepyeni binalar yapıp da o binalara belediyenin personelini alması gibi bir şey aslında düşünülmemesi lazım.

Elektrik hizmetleriyle ilgili, belediyenin bütün tesislerini de TEK'in devralması burada düşünülmüştür; ama bir zaman içinde EGO'nun veyahut İETT'nin aynı bina içinde bir bölümü TEK, bir bölümü belediye şeklinde olması arzu edilmeyecektir; zaman içinde bu ayrılma ve tasnif yapılacaktır; fakat, «Bütün bu adamları alın, evraklarınızla beraber taşın» denildiği takdirde, bu, TEK'e büyük haksızlık olacaktır. Ben hiçbir belediye başkanının TEK'e bunu yapacağını yahut reva göreceğini zannetmiyorum; çünkü, hizmet aksayacaktır.

BAŞKAN — Zaten ondan gene belediye hissesini alacak.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Gayet tabii, alacak.

BAŞKAN — Sizin topladığınızdan hissesini alacaktır. Yüzde kaçtır onun hissesi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — % 1 hissesi vardır; % 5 de konutlardan vardır. Sonra, bütün şehrin aydınlatması bittabi TEK'in üzerine gelecektir; o da % 3 kadar tutar.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Yani, kanunun içerisinde bu konuyu temin edecek ilave bir maddeye ihtiyaç var mı, yok mu? Yani, mesela 1 Ocak 1983 tarihine kadar herkes çalıştığı yerde çalışır; «1 Ocak 1983'ten itibaren anlaşmalı surette yeni personel kendi yerlerinde çalışacak» dedik; çünkü, belediye, kendi içerisinde bırakmaz efendim.

BAŞKAN — Bazı belediyeler «Bunları alın» diyebilir.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Diyemez.

BAŞKAN — Diyemiz; çünkü, zannediyorum, elektriğe bakan ayrı, havagazına bakan ayrı değildir; aynı kişi hem havagazına, hem elektriğe bakıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Genel olarak tasnif edersek, büyük belediyelerde muhtemelen elektrik idaresinin ayrı bir bölümü vardır; o bölümü bize ya satacak ya kiralayacak. Bizim, bütün bu adamları alıp da yepyeni binalar, apartmanlar kiralayarak taşımamızın her halde düşünülmemesi lazım; yoksa büyük bir gereksiz faaliyet içine işi sokarız. Küçük belediyelerde hadise böyle olmayacaktır; zaten onların 5 kişisi vardır bununla ilgili, bizim TEK'in bürolarının içinde bunları yerleştireceğiz, bunları alacağız mecburen; ama büyük belediyelerde, herhalde büyük belediye başkanları ile bu konuşulup, müzakere edilip, onların bugün kullanmakta olan yerlerini makul bir süre için - böyle üç ayda falan zaten bir şey yapılamaz, makul bir süre içinde çünkü bu makul süre herhalde bir planlamadan sonra, bazı ahvalde üç, beş sene kadar uzayabilir bu yerleri bize, TEK'e kullandırmaya müsaade etmeleri gerekecektir. Yoksa, hakikaten, bu adamları yerleştirmek pek kolay olmayacaktır ve bütün düzeni de bir kere bozarsak, planlı bir taşıma yapamazsak, bundan sonra bu hesapların içinde çıkılmaz, bir kargaşa yaratabiliriz.

BAŞKAN — Çünkü kayıtları da var, kuyudatla beraber.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Hepsini sicilleriyle beraber almak lazım. Adam bundan 35 sene evvel kaparo yatırmış 10 lira, ondan sonra bunu 25 liraya çıkarmış... Bütün bu kayıtların bugün hepsinin devralınması lazım, bütün bu mesuliyetin devralınması gerekecektir. Aslında, belediyeler bir kaynak kaybediyorlar; çünkü, TEK'e para ödemedikleri için, bunun tamamını kaynak olarak mütalaa ediyorlardı; fakat buna karşılık bazı mesuliyetleri de rahatlıkla devrediyorlar: Personelin kıdem tazminatları gibi... Burada, dikkat ederseniz, hiç ona temas edilmemiştir, tabii elektrikle ilgili bütün yatırım külfetini üzerlerinden atıyorlar ve bu iki tarafı tartıldığı zaman dengeli bir netice verecektir tahmin ediyorum.

Müsaade ederseniz bir küçük değişiklik önerecektim, mümkünse efendim.

Bu, 15 inci sayfada, geçici 1 inci maddenin devamı, üçüncü paragrafın, «Elektrik hizmetlerinden sorumlu kurum ve kuruluşların tesis ve işletme faaliyetleri 15 Ekim 1982 tarihine kadar devam eder» şeklindedir. Bakanlık olarak, «Kuruluşların» kelimesinden sonra «Bu hizmetlere ilişkin» ibaresinin ilavesini istiyoruz.

Çünkü, «Faaliyetlerini durdurur» deyince, mesela EGO'nun muhtelif faaliyetleri var, gaz ve otobüs de var, bunu durdurmak diye bir şey yok, yalnız elektrikle ilgili faaliyetlerini durduracaktır.

BAŞKAN — Zaten o mana çıkıyor. Çünkü, «Elektrik hizmetlerinden sorumlu kurum ve kuruluşların tesis ve işletmeleri» deyince bu mana çıkıyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Aslında bu mana çıkıyor Sayın Başkanım; fakat daha sarahate kavuşturmak için «Bu hizmetlere ilişkin tesis ve işletme faaliyetleri 1 Kasım 1982 tarihinden sonra» diye değiştirilmesini istiyorum.

BAŞKAN — Deniz Kuvvetleri Komutanımızın dokunduğu nokta, acaba bir geçici madde daha ilave edelim mi ki, demin söylediğiniz bu yerlerden vesairenden TEK bir müddet daha istifade etsin: Çünkü, ona ait burada hiçbir kayıt yok. 1 Kasım 1982'den sonra diyebilirler ki, büyük belediyeler, «Siz teslim aldınız; bu adam burada oturuyor, karıştırıyor bizim işimizi, bunu buradan alın, götürün, başka bir yerde görevlendirin.» Belki şimdi diyemez, biz müdahale ederiz, yapma falan deriz; ama...

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bir konuya daha temas ettiniz efendim; o da, mesela, bir şahıs hem elektrik işlerini, hem havagazını yürütüyordu, hemde başka bir görevi daha yürütüyordu.

Şimdi, belediye bunu belirterek, «Bu hizmeti size devrettik; ama adamımız yok dediniz. Binaenaleyh, o zaman bu hizmet ne olacak? Gelin dosyasını alın» der.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Bu, belediyenin tamamen hakkıdır. Bu üç hizmeti yürütüyorsa bu kişi, farz edelim muhasebede kayıt tutan bir memur her üçünü tutuyorsa, belediye şu kararı verecektir: Bunu ben, elektrik hizmeti ağırlık idi, onun için sana veriyorum veya yahut vermiyorum. «Vermiyorum» dediği takdirde,

TEK, bu hizmet için yeni bir personel almak mecburiyetinde kalacaktır; fakat bu hadise çok az yerlerde olacaktır ve daha ziyade küçük belediyelerde olacaktır. Çünkü, oralarda bu hizmetlerin bir kısmı tek adam tarafından yürütülüyordu, belki bunlar bunu ayırdıkları zaman sorun çıkacaktır; ama o belediyelerde de genellikle gaz yoktur, elektrik ve otobüsü beraber tutuyordur, suyu beraber tutuyordur; burada bir ayırım yapması gerekecektir.

BAŞKAN — Bazı zorluklar olacak, o muhakkak, bazı zorluklar var, saydık o zorlukları.

O halde, oraya onu ilave ettik, bir de «15 Ekim 1982» yi «1 Kasım 1982» olarak düzelttik.

Geçici 1 inci maddenin dördüncü fıkrasını bu yeni ilave ettiğimiz değişikliklerle beraber bir daha okutuyorum:

«Elektrik hizmetlerinden sorumlu kurum ve kuruluşların bu hizmetlere ilişkin tesis ve işletme faaliyetleri 1 Kasım 1982 tarihine kadar devam eder.»

BAŞKAN — Geçici 1 inci madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Geçici 1 inci maddeyi bu değişikliklerle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2. — Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen mal varlıklarının devir bedelleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve ilgili belediye veya kuruluş ile Türkiye Elektrik Kurumundan seçilecek birer üyeden teşekkül eden kurullar tarafından tespit edilir.

Devir kurulları, devredilen mal varlıklarının bedellerini tespit ederken defter kıymetlerinden ayrılması gereken amortismanları düşer. Amortisman süresi dolan veya defter kaydı bulunmayan mal varlıkları için, devreden taraf herhangi bir bedel ve hak talep edemez.

Devir kurullarının teşkiline, çalışma usullerine, devredilecek malların bedel tespitinin ayrıntılarına ait esaslar ile devredilen malların envanterlerine ve devir işlemlerine ilişkin diğer hususlar Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Maliye bakanlıklarının bu kanunun yayını tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde müştereken hazırlayacakları yönetmelikle düzenlenir.

Devir kurullarının çalışmaları yönetmeliğin yayını tarihinden itibaren en geç üç yıl içerisinde sonuçlandırılır.

BAŞKAN — Şimdi, geçici 2 nci maddede, bu devir işlemlerinin yapılabilmesi için kurullar teşkil ediyoruz; bu devir kurullarının teşkilini, çalışma usullerini, devredilecek malların bedel tespitinin ayrıntısını vesairesini de bir yönetmelikle düzenliyoruz ve bu yönetmeliğin de üç ay içinde çıkacağını belirtiyoruz. Ona mukabil, devri de, 1 Kasım 1982'de yapıyoruz.

Yönetmelik olmadan nasıl olacak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, bir kere devir yapılıyor; yalnız devrin değerini tespit etmek için bu kurullar kuruluyor. Yoksa, devri tahdit eden bir şey yok. Yalnız, devredilmiş olan malın değerinin tespiti çok uzun sürecektir. Ambarlardaki malzeme mevcutları, aktiflerinde gözüken döner varlıkları, iletim hatları, dağıtım hatları ve alacak ve verecekleri, hepsi bir muhasebe muamelesidir ve bunun için, bunun nasıl yapılacağına dair bir yönetmelik hazırlanıyor üç ay içinde ve bu yönetmeliğe istinaden kurulmuş olan kuruluş, üç sene içinde bunları tasfiye ediyor. Çünkü, bunların tasfiyesi, doğrudan doğruya, rakamsal olarak, «kim kime ne kadar borçludur?» hadisesidir; yoksa, fiili devir, doğrudan doğruya yapılmış olmaktadır.

BAŞKAN — Belediyenin araçları da vardır, değil mi? Birçok araçları var, böyle merdivenli araçları falan, onları da beraber tespit edip...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Evet, yine bu konu ile ilgili araçları vardır. Elektrikle ilgili olanları yalnız, diğerlerini, lambaları değiştirmek için merdivenli araçların hepsinin devredilmesi gerekecektir, vinçleri, transformatörleri değiştirmek için kamyonları da devredeceklerdir.

BAŞKAN — İşte, onları devrederken, hani sizin alacaklarınız vardı ya, «vermezler» diyordunuz; onlara mahsup ederdimiz, mesele kalmazdı. Onların borcu var.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Şimdi, onların da belediye olarak, elektrik işleriyle ilgili muhtelif finans kuruluşlarına borçları var. Onun için, bu tasfiye muamelesi için üç seneye muhakkak ihtiyaç var. Mesela, İstanbul Belediyesi Dünya Bankasından para almış, muayyen bir şeye yatırım yapmış. Bunun tasfiyesi, işte bu tasfiye kurulu tarafından hesaplanacak bir ortamda yapılacaktır.

BAŞKAN — Bağlantı yapmış da, henüz gelmemiş ise, devralacaksınız artık.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Bu devralınacak. Zaten mal gelmemiştir.

BAŞKAN — Acaba o yabancı firma bunu kabul eder mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Sayın Başkanım, bunu tercihan kabul edecektir.

BAŞKAN — «Ben bu anlaşmayı belediye ile yaptım; şimdi başka birisi» der.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Bunu, daha rahat ödeyecek bir kuruluşu karşısında görmekten, finans kuruluşları biraz da rahatlayacaktır. Belediyeleri çok rahat ödeyici olarak gördüklerine şahsen hiçbir zaman inanmıyorum.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Merdiven konusu şöyle efendim : Çünkü onlar, «Yalnız lamba değiştirmede değil, itfaiye hizmetlerinde bilhassa kullanılmak üzere aldım» dediği zaman...

BAŞKAN — O zaman, «kalsın» diyecek.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI FAHİR İLKEL — Bir anlaşma yapılacak. İki taraf zaten bunu yokuşa sürerse-affedersiniz kaba bir söz-bunu halletmek çok zor olacak. Bu, bugünkü ortamda halledilebilir ve bunun belki, ileride halledilmesi fevkalade zor olabilir.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Bunun üç ay içerisinde halledilmesi şarttır.

BAŞKAN — Efendim, geçici madde 2 üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 3'ü okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 3. — Devir ve bağlanma tarihine kadar; Türkiye Elektrik Kurumunun geçici madde 1'de sayılan kuruluşlara yaptığı elektrik enerjisi satışından doğan alacakları ile bu kuruluşlar tarafından devir bilanço değerleri üzerinden Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunan mal varlıklarının karşılaştırılmasında meydana gelecek leh ve aleyhteki miktarları mahsup ve tasfiye etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Şimdi, demin söylediğim husus oldu : Sizin alacaklarınız var, onların borçları var; bu işe de Maliye Bakanlığı yetkili oluyor.

Geçici madde 3 üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 4'ü okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 4. — Geçici madde 1 ile Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen varlıkların tespit edilen değeri bu kurumun sermayesine eklenir.

BAŞKAN — Geçici madde 4 üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 7. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 27 ve 28 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Burada, «1 Kasım» demeye gerek yok. Kanun şimdi yürürlüğe girecek, hazırlıklarını falan yapacaklar.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 9. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 9 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarımın tümünü oyluyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Yalnız, 1 Kasımdan sonra Hükümetin kapısına, Başbakanın kapısına gelip de, «Paraları ödeyemiyorum»

ruz» demesin TEK. Yani, tahsilat vesairede çok iyi bir hazırlık yapmak lazım. Bilhassa Kasım ayı işçi maaşlarını ödemek için, eğer iki ay sonra tahsilat yapacaksanız, Kasım aylığını nasıl ödeyeceksiniz? Onun hazırlıklarını yapmak lazım.

Efendim, bugün için görüşülecek başka bir konu bulunmadığından, bilahara tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 15.35

MILLI GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

116 NCI BİRLEŞİM

9 Eylül 1982 Perşembe

Saat : 14.30

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Fıkra ve Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/119; M. G. Konseyi : 1/392) (D. Meclisi S. Sayısı : 148; M. G. Konseyi S. Sayısı : 446)

2. — Hâkimler ve Savcılar Kanunu Tasarısı. (1/262)

3. — 1730 sayılı Yargıtay Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/10; M. G. Konseyi : 1/363) (D. Meclisi S. Sayısı : 87; M. G. Konseyi S. Sayısı : 394)

4. — Sendikalar Kanunu Tasarısı. (1/235)

5. — Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu Tasarısı. (1/236)

6. — 1475 sayılı İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/269)

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ

S. Sayısı : 446

1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/119; M. G. Konseyi : 1/392)

(Danışma Meclisi S. Sayısı : 148)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-449-(1/119)/2054

Konu : Kanun Tasarısı

9 Temmuz 1982

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 7 Temmuz 1982 tarihli 117 nci Birleşiminde görüşülerek açık oy ile kabul edilen, 1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

NOT : Bu Kanun Tasarısı Genel Kurulun 1, 6, 7 Temmuz 1982 tarihli 114, 116 ve 117 nci birleşimlerinde görüşülmüştür.

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-605/05935

21 Eylül 1981

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 14.9.1981 tarihinde kararlaştırılan «1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ve gerekçesi eklî olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

1312 SAYILI TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ, İKİ MADDESİNİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI, BAZI MADDE, BENT VE FIKRA EKLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

GENEL GEREKÇE

Elektrik enerjisi başlangıçta sadece küçük bir sahanın elektrikleştirilmesi amacıyla üretilirken, daha sonra çok çeşitli hizmetlerde kullanıma imkânları ortaya çıkmış, hem üretilen enerjinin miktarı artmış ve hem de daha uzak mesafelere taşınmasına başlanmıştır. Bu suretle elektrik hizmetleri mahallî hizmet niteliğinden çıkarak bütün yurt düzeyinde tek elden yürütülecek bir hizmet durumuna dönüşmüştür. (Telekomünikasyon hizmetlerinde olduğu gibi). Esasen yurdun bir ucunda üretilip diğer ucunda tüketilebilen elektriğin mahallî bir hizmet olduğunu kabul etmek mümkün değildir.

Türkiye'de elektrik enerjisi ile ilgili faaliyetler, biraz gecikmeyle de olsa, gelişmiş ülkelere paralel bir seyir takip etmiştir.

Başlangıçta elektrik üretim ve satış hizmetleri yabancı şirketler tarafından yürütülürken, bu hizmetler kamulaştırılmak suretiyle Belediyelere devredilmiş, daha sonra 2805 sayılı Etibank Kanunu 4/d maddesinin 1970 tarihinde yürürlüğe giren 1312 sayılı TEK Kanununun 37/1 maddesi ile ortadan kalkmasına kadar elektrik enerjisi hizmeti Etibank'ta tesis edilen bir ünite tarafından yürütülmüştür.

İnsanlık yararına her türlü sosyal ve ekonomik gelişme çağdaş ilmin ve uygarlığın vazgeçilmez amacı olarak düşünüldüğünden, tekamülün bu dinamizm içinde gerçekleşmesi mümkün olabileceğinden 20 nci asırda elektrik enerjisi büyük bir önem kazanmış gerek tarım ve gerekse sanayi yönünden uygarlığın vazgeçilmez unsuru haline gelmiştir.

Tabii kaynaklar bakımından zengin olan yurdumuzda kalkınmanın öncelikle elektrik enerjisinin disiplini altına alınmasıyla başlayacağına inanan Hükümetlerimiz ilk kez 23.1.1959 tarihinde «Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu Tasarısı» ile konuyu Büyük Millet Meclisine getirmiş, vaki müzakere ve tartışmalar semeresiz kalmış, ikinci kez 25.12.1969 tarihinde, 10 yıl sonra, tekrar müzakere ve tartışması yapılan «Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu» 15.10.1970 tarih ve 1312 sayı ile yürürlüğe konmuştur.

Şu anda, yurdumuzun uygun yörelerinde kurulu elektrik santrallerinden üretilen enerji yüzlerce kilometre uzaklıklardan ihtiyaç olan yerlere taşınmakta ve burada daha düşük gerilimlere indirilmek suretiyle dağıtılmaktadır. Bunun için bütün yurt düzeyinde, üretim noktasından itibaren son aboneye kadar fiziki olarak birbirine bağlı olarak büyük bir şebeke vücuda getirilmiş bulunmaktadır.

Ülke ihtiyaçlarını karşılayan bu üretim kaynakları enterkonnekte sistemdeki enerji tevzi merkezleri tarafından programlanmak ve denetlenmek suretiyle çalıştırılmaktadır. Böylece imkânları en iyi şekilde değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir. Bir bölgede bulunan bir elektrik santralının arızalanması halinde, o bölgenin ihtiyaçları başka yörelerde bulunan tesislerin daha fazla çalıştırılmasıyla karşılanabilmektedir. Halen ülkemizde bulunan üretim ve iletim tesislerinin tamamı (otoproduktör üretim tesisleri hariç) bu esasa göre çalıştırılmaktadır. Burada esas amacın, mevcut imkânlarla optimal hizmetin sağlanması olduğu açıktır.

Türkiye'de hizmete sunulan elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 3'ü köylerde, geri kalan bölümü ise diğer tüketiciler tarafından kullanılmaktadır.

Yurt sahnında hizmete sunulan elektrik enerjisi üretiminin tekel olarak sadece TEK tarafından yapılmadığı; TEK'in iştirak ve kontrolü altında cüzi de olsa bazı imtiyazlı şirketlerce (Çukurova, Kepez A.Ş. gibi) de yapıldığı bilinmektedir.

Edinilen tecrübeler göstermiştir ki Yurdun gün be gün artan elektrik ihtiyacına cevap verilmesi büyük yatırım ve zamana muhtaç bulunmaktadır.

Nitekim; son yıllarda ortaya çıkan gelişmeler ve bunlara bağlı olarak söz konusu faaliyet alanlarında beliren yetersizlikler, ülkenin elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması konusunda yeni tedbirlerin alınmasını ve en azından istisna sınırlarını genişletilmesini zorunlu kılmıştır.

Devlet bu konudaki büyük yatırımları fiilen yüklenmiş ve programlamıştır. (Afşin-Elbistan Santrali, Karakaya barajı, Keban v.b.)

Bunun yanında, dağınıklık arz eden ve toparlandığı takdirde büyük bir güç kaynağı teşkil edeceğinden şüphe edilmeyen (küçük akarsular, küçük kömür yatakları v.b.) kaynaklardan yararlanılması konusunda faaliyet gösterebilecek özel sektörün güç birliği yapması faydalı görülmektedir.

Halen Türkiye çapında 24 milyar kilovatsaat civarında olan toplam tüketimin yaklaşık yarısı belediyeler tarafından dağıtılmaktadır. Belediyelerce dağıtılmakta olan 12 milyar kilovatsaatlik enerjinin takriben % 25'i yani 3 milyar kilovatsaati zayıf olarak kaybolmaktadır. İyi bir işletmecilikle ve kondansatörler kullanılarak bu zayıf 1,5 milyar kilovatsaate düşürülebilir. Böylece geriye kalan diğer 1,5 milyar kilovatsaat kazanılmış olur. Kazanılacak bu miktar ise, Sarıyer Barajının yıllık elektrik üretiminin 3 katına eşittir. Parasal değer olarak millî ekonomiye sağlayacağı yararı kilovatsaat başına 100 TL. dan yılda 150 milyar lira tutmaktadır.

Köy dışı müşterilerin tükettiği enerjinin yaklaşık yarısı TEK ve diğer yarısı da belediyeler tarafından tüketiciye doğrudan satılmaktadır. Ancak, 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanunu'nun 27 nci maddesinin uygulanması ile ilgili olarak Danıştay'ca verilen kararlar sonucu, belediye sınırları içinde tüm elektrik hizmetlerinin belediyelerce yapılması ve TEK'e ait müşterilerin belediyelere devri gibi 1312 sayılı Kanun'un çıkarılış amacına ve gerekçesine aykırı bir durum meydana gelmiştir. Bu kararı gözönünde bulunduran birçok belediye Danıştay'a başvurmak suretiyle TEK'in halen sanayi sektörüne yapmakta olduğu hizmetleri kendi üzerine çevirmektedir. Bunun böyle devam etmesi ve mevcut köylerin zaman içinde belediyelere dönüşmesi gerçeği düşünülecek olursa bir süre sonra TEK'in doğrudan hizmet edeceği herhangi bir nihai tüketicinin kalmayacağı açıktır. Diğer taraftan belediye statüsüne dönüşen köylerde, TEK'in mülkiyetinde bulunan dağıtım tesislerinin durumu da teknik ve hukuk açısından büyük bir sorun olmaktadır.

Köy tesislerinin projelendirme ve yapım işleri, bugüne kadar TEK ve YSE tarafından yerine getirilmiştir. TEK'in yaptığı tesislerin mülkiyeti TEK'e YSE'nin yaptığı tesislerin mülkiyetinin bir kısmı köylerin bağlı bulunduğu Valiliklere diğer bölümü ise birlik ya da köy tüzelkişilerine ait bulunmaktadır. Bütün köy tesislerinde işletme görevi köy tüzelkişilerince veya köy birliklerince yüklenilmiştir. Faaliyetlerin bu şekilde yürütülmesi görev girişimlerine, hizmetin yerine getirilmesinde dağınıklıklara ve sonuç olarak imkânlarımızın en iyi şekilde değerlendirilmemesine neden olmaktadır. Bu mahsurların giderilmesi için 2032 «Köylere Götürülen Hizmetlerden Hiçbir Adla Katılım Payı Alınmaması Hakkında Kanun» çıkartılmıştır. Bu kanun yardımıyla hizmet israfı büyük ölçüde önlenmiş bulunmaktadır.

Ancak, işletme faaliyetlerinin birleştirilememesinin doğurduğu aksaklıklar devam etmektedir. Bu defa bu kanun tasarısında köye götürülen hizmetlerin işletme görevinin de TEK'e devredilmesi öngörüldüğünden, tasarının kabul edilmesi halinde, bugün köylerde sürmekte olan yetersiz işletmecilik ıslah edilecek, aynı hat üzerine bağlı olan köy ve diğer müşterilerden intikal eden arızaların birbirlerine ve sanayi kuruluşlarına olan zararlı etkileri giderilecek ve meydana gelen arızaların kolaylıkla tespiti ve önlenmesi mümkün olacaktır.

Köy dışında kalan gruplar ise son aboneye kadar dağıtım hizmetleri TEK ve belediyelerce yerine getirilmektedir. Belediyelerin elinde bulunan araç, gereç, malzeme ve personel imkânlarının farklı olması, belediye sınırları içindeki hizmet standartlarının farklı olması sonucunu doğurmaktadır. Bu farklılık projelendirmeden başlamak üzere, kullanılan malzeme ve işletme hizmetlerine kadar bütün aşamalarda kendini göstermektedir. Bu da elektrik sektöründe kullanılan ve büyük bir kısmı ithale dayalı ekipman ve malzemelerde israfa, yetersiz olan elektrik enerjisinde de kayıplara neden olmaktadır. Her 10 yılda en az 2 katına çıkması gereken elektrik enerjisi ihtiyaçlarının karşılanması açısından konuya bakıldığında bu sektördeki dağınık çalışmanın millî ekonomiye yükleyeceği külfetin çok büyük hacimlere ulaşacağı kolaylıkla anlaşılabilir.

Bu kanun tasarısının kabul edilmesi halinde; şehir şebekesinin ihtiyacına uygun olarak yapılacak tesisler;

— Yol aydınlatma ve trafik ışıklandırılmalarında,

— Hastahane ihtiyaçlarında,

— Genel hizmetlerde,

— Güvenlik tesislerinin ihtiyaçlarının,

karşılanmasında ayrı elektrik devreleri tesis ederek enerjinin kıt olduğu zamanlarda öncelikle bu kabul devreleri besleyerek umumî yaşamın aksamadan devam etmesi sağlanacaktır.

Bu tasarının millî çıkarlarımıza sağlayacağı yararlar aşağıda özet olarak açıklanmıştır.

— Tesis, genişletme, bakım, onarım, işletme hizmetlerinde ve elektrik sektöründe kullanılan her türlü ekipman ve malzemede standartlaşmaya gidilerek, bunların yapımında, temin ve kullanılmasında optimizasyonu sağlamak suretiyle verimi artırma,

— Kuruluşların hizmet sınırları içindeki elektrikleştirme faaliyetlerinin sadece o kuruluşun imkânlarıyla sınırlı kalmasının getireceği aksaklıkları önlemek,

— Bazı durumlarda TEK'e ait bir hattın bulunduğu güzengâhta belediye ilave bir kat daha çekerek müşterilerine enerji taşımak yoluna gitmekte, bazen TEK'de mevcut uygulamaların aksaklıkları nedeniyle aynı şekilde mülkerrer tesis yapabilmektedir. Tasarının bir amacı da bu şekildeki lüzumsuz harcamalara son vermek,

Elektrik hizmetlerinin getireceği gelirin sadece elektrik sektöründe kullanılmasını sağlamak suretiyle; bu sahada fazla yatırım yapmak, hizmetlerin hupikasyonunu önlemek, şehrin muhtelif kısımlarında değişik yoğunlukta olan enerji ihtiyacına uygun kapasitede transformatör istasyonları kurmak suretiyle, ihtiyacı dengeli bir şekilde sağlamak, sokak aydınlatmalarının her şehirde farklı seviyede yapılmasını önlemek, hizmetlerin birleştirilmesiyle TEK ve belediye kuruluşlarında tasarrufu sağlamak ve bu suretle bu hizmetleri sağlıklı bir şekilde geliştirmek,

— Bilindiği üzere elektrik şebekeleri tüketiciiden üretim kaynağına kadar fizikî olarak bir arada çalışan bir bütünlük arz etmektedir. Bu bakımdan bir noktada meydana gelen bir arıza sistemin tümünü etkileyebilmektedir. Arızaların kötü etkisini en alt düzeyde tutabilmek için proje, tesis ve işletme aşamalarında tedbir alınması gerekmektedir. Bu takdirde proje aşamasında selektif korumayı sağlayan düzenleri öngörmek, tesis esnasında uygun malzeme ve iyi işçilik kullanma ve işletmede ise bilgili ve düzenli bakım ve onarım yapmakla sağlanabilir. Gerek şebeke ve gerekse tüketici tesislerinde zaman zaman hasar ve zarara yol açan bu arızaları en alt düzeye indirmek,

— Yurdun her tarafında aynı tip abonelere aynı tarife ile elektrik enerjisi temin etmek suretiyle, fiyat eşitlik ve adaletini sağlamak ve ayrıca sanayi sektöründe önemli bir girdi olan elektrik enerjisini eşit fiyatla satma sonucu aynı iş kolunda eş değer maliyet oluşmalarını sağlamak,

— Bu kuruluşların sınırları içinde bulunan her türlü müşteriye yeterli bilgi düzeyindeki uzman personel ile hizmet götürmek,

— Orta ve alçak gerilim şebekeleri konusundaki son teknik gelişmelerin takibi ve uygulamaları için ülke içi ve dışında bilgi alışverişini sağlamak ve bu sektörde çalışan personeli yeterli bilgi düzeyine getirilmesi için eğitim faaliyetlerinde bulunmak, olarak belirtilebilir.

Bu kanun Türkiye'nin elektrikleştirilmesinde en verimli sonucun alınacağı düşüncesiyle hazırlanmıştır.

MADDELERE AİT GEREKÇE

Madde 1. — Madde, elektrik enerjisi üretimini TEK'in tekelinden çıkararak diğer tüzelkişilere üretim tesisi kurabilmek ve çalıştırabilmek hakkının sağlanması ve halen özerk kamu elektrik idareleri, (İstanbul Elektrik, Tramvay, Tünel, Ankara Elektrik, Gaz, Otobüs, Adana Elektrik İdareleri) belediye köy ve köy birliklerinin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerinin TEK tarafından devralınması ve işletilmesi gayesiyle hazırlanmıştır.

Bu suretle dağınık bir şekilde bulunan küçük ve orta çaptaki su ve kömür kaynaklarının tüzelkişilerce değerlendirilmesi suretiyle elektrik enerjisi üretiminin artması sağlanmış olacaktır.

Ayrıca maddede belirtilen idare ve kuruluşların elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerinin TEK'e devredilmesi suretiyle hizmetin daha düzenli bir şekilde yürütülmesi sağlanacaktır.

Madde 2. — Madde, tüzelkişilere Bakanlıkça müsaade edilmek şartıyla elektrik enerjisi üretimi yapmak üzere tesis kurabilme ve muafiyetlerden faydalanma imkânı sağlamak amacı güdülmüştür.

Bu nevi tüzelkişilerin kuracağı tesislerin Bakanlığın kendi standartlarına ve ülke çıkarlarına uygunluğunu sağlayabilmek için, hazırlanan ön projelerin uygulamaya geçmeden önce Bakanlık tarafından tasdik şartı getirilmiştir.

Madde 3. — 1312 sayılı Kanununun 29 ncu maddesinin başlığı sadece belediyeleri kapsamaktadır. Dağıtım hizmetleri TEK tarafından yürütüleceğinden «belediyelerce» kelimesi kaldırılmıştır.

Ayrıca eski madde metni değişik yorumlara sebep olduğundan, açıklık getirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Madde 4. — 1312 sayılı Kanununun 33 ncü maddesi değiştirilerek sokak aydınlatması ve benzeri hizmetlerin yatırım programlarına uygun olarak TEK tarafından yürütülmesi sağlanmıştır.

Mahallî yönetimlerin fuar, bayram donanması gibi özel isteklerinin masrafları kendilerince ödendiği takdirde yerine getirilmesi uygun görülmüştür.

Madde 5. — Madde 1312 sayılı Kanununun 37 nci maddesinin (a) fıkrasının 2 bendi eklenmiş. (b) fıkrasının 4 ncü bendi değiştirilmiştir.

4. 1312 sayılı Kanununun 3 ncü maddesinin (e) fıkrası ile 27, 28 nci maddeleri yürürlükten kalkmaktadır.

27 nci madde ise dağıtım hizmetlerinin belediyeler, köyler ve diğer amme hüviyetindeki hükmi şahıslar tarafından yapılabileceğini öngörmektedir. Kanununun 1 nci maddesine eklenen (i) fıkrası ile yukarıda belirtilen tüzelkişilerden bu görev alınarak TEK'e devredildiğinden, 27 nci maddenin kaldırılması gerekmektedir.

28 nci madde ise dağıtım tesislerini kendileri kuran ve işleten belediyeler, köyler ve diğer amme hüviyetindeki hükmi şahısların bu tesisleri kurarken ve işletirken riayete mecbur olduğu şartları belirtmekte idi. Halbuki kanununun 1 nci maddesine eklenen (i) fıkrası ile bu görev kendilerinden alınarak TEK'e devredildiğinden 28 nci maddenin kaldırılması gerekmektedir.

5. 2032 sayılı Kanununun 4 ncü maddesini yürürlükten kaldırmaktadır.

2032 sayılı Kanununun 4 ncü maddesi köye gelen elektrik hatları ve transformatörlerinin bakım ve onarımının TEK tarafından; işletmenin ise köy tüzelkişiliğince yapılmasını öngörmekteydi.

Halbuki bu Kanununun 1 nci maddesine eklenen (i) fıkrası ile işletme görevi de TEK'e verilmiş olduğundan, 2032 sayılı Kanununun 4 ncü maddesinin kaldırılması gerekmektedir.

(b) fıkrasının 4 ncü bendi 1580 sayılı Yasanın bazı maddelerinin bent ve fıkralarını yürürlükten kaldırmaktadır.

Madde 6. —

Ek Madde 1. — TEK'in tesislerini kurarken kamu idarelerine ait araziler üzerindeki irtifak ve intifa hakkına bedelsiz olarak sahip olacağını belirtmektedir. Esasen TEK'de kuruluşu itibarıyla kamu hizmeti gören bir teşkilat olup, bu görevini en iyi şekilde yürütmek zorundadır. Bu maddenin getirdiği imkân dolayısıyla TEK'e zaman ve finansman hususunda kolaylıklar sağlanmış olacaktır. Ayrıca elektrik maliyeti daha düşük bir seviyede teşekkül edecektir.

Ek Madde 2. — Ülkemizde yaşanmakta olan elektrik enerjisi yetersizliği, yeni üretim tesislerini hızla devreye girmelerini zorunlu kılmaktadır. Bir yandan, iç finansman yetersizlikleri ve bir yandan da dış finansman güçlükleri nedeniyle, Devlet bütçesinden bualanda kullanılmak üzere ayrılan ödeneklerin, büyük yatırım ihtiyacı karşısında her zaman yeterli olmayacağı açıktır. Açığın bir an önce kapatılabilmesi için tüm ulusal kaynakların değerlendirilmesine gerek vardır.

Hiç değilse, öntümüzdeki dönemlerde bunu hızlandırabilecek ek tedbirlerin alınması kaçınılmaz görünmektedir. Bu itibarla, bu Kanunun özine aykırı olmamak koşuluyla, imtiyaz sahiplerinin sözleşme kapsamlarının genişletilmesi ve sözleşmelerin uzatılması konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması, elektrik darboğazının aşılmasında esneklik ve çabukluk sağlayacaktır.

Madde 7. —

Ek Geçici Madde 1. — Özerk kamu elektrik idareleri, belediye, köy ve köy birliklerinin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerinin hizmetin daha iyi görülmesi düşüncesiyle zaman içinde kademeli olarak TEK'e devrini öngörmektedir.

Öncelikle il merkezlerinde bulunan Kanunda belirtilen tüzelkişilerin görev ve tesisleri devralınmakta ve 2 yıl içinde enterkonnekte sisteme bağlı il merkezleri dışındaki Kanunda belirtilen diğer tüzelkişilerin görev ve tesisleri devir alınmakta ayrıca enterkonnekte sisteme bağlı olmayan bu Kanunda belirtilen tüzelkişilerin tesis ve işletmeleri de enterkonnekte sisteme bağlanmalarından sonraki 2 yıl içinde devir alınmaktadır.

Ek Geçici Madde 2. — Madde; TEK'in devir alacağı varlıkların değerlerinin tespitinde görevlendirilecek devir kurullarının teşekkül tarzını göstermektedir.

Ek Geçici Madde 3. — Madde; madde varlıkları devir alınacak kuruluşların TEK'den aldıkları elektrik enerjisinden doğan borçlarının mahsup ve tasfiye esaslarını belirlemektedir.

Ek Geçici Madde 4. — Madde; TEK'e devredilecek varlıkların bedellerinin sermayesine eklenmesini öngörmektedir.

Ek Geçici Madde 5. — Madde; TEK'e devredilecek tesislerde çalışan personelin ve işçilerin bulunduğu bazı yerlerde yığılmalar bazı yerlerde ise eleman yetersizliği olduğu bilinmektedir. Bu maddenin getirdiği nakletme imkânlarından yararlanılarak hizmetin daha iyi görülmesi sağlanmış olacaktır.

İhtisas Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/392

Karar No. : 76

18 Ağustos 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

1. 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de katıldığı komisyon toplantılarında incelenmiş ve bazı maddelerinde değişiklikler yapılmasıyla bir madde ilavesi uygun mütalaa edilmiştir.

Başlangıçta sadece küçük bir sahanın elektrikleştirilmesi amacıyla üretilen elektrik enerjisi, daha sonra çeşitli hizmetlerde kullanılmaya başlanarak hem üretilen enerjinin miktarı artmış, hem de uzak mesafelere taşınma mecburiyeti doğmuştur. Bu suretle elektrik hizmetleri mahallî hizmet niteliğinden çıkarak bütün yurt düzeyinde tek elden yürütülecek bir hizmet durumuna dönüşmüştür.

1970 yılında 1312 sayılı Kanunla kurulan Türkiye Elektrik Kurumu, elektrik enerjisi üretimini tek elde tutmaktadır. Ancak bu müessesenin iştirak ve kontrolünde bazı şirketlere de imtiyaz verilmiştir. Yurdun gün geçtikçe artan elektrik ihtiyacının karşılanması büyük yatırım ve zamana ihtiyaç göstermektedir. Bu ihtiyacın asgari düzeyde tutulması için Devlet büyük yatırımları programlayarak faaliyete geçirmektedir. Bunun yanında dağınıklık arz eden ve toparlandığı takdirde büyük bir güç kaynağı teşkil edecek olan küçük akarsular, küçük kömür yatakları gibi kaynaklardan yararlanmak üzere, özel sektörün güç birliği yapması faydalı görülerek tasarıya konulmuştur.

Ülkemizde elektrik enerjisinin % 3'ü köylerde, geri kalan bölümü ise diğer tüketiciler tarafından kullanılmaktadır. Toplam 24 milyar kilovatsaat civarında olan üretimin yarısı belediyeler tarafından, diğer yarısı da Türkiye Elektrik Kurumu tarafından dağıtılmaktadır. Belediyelerce dağıtılan enerjinin takriben % 25'i, yani 3 milyar kilovatsaatı zayıf olarak kaybolmakta ve bunun iyi bir işletmecilik ile birlikte kondansatörler kullanarak kısmen giderileceği ve böylece yılda 1.5 milyar kilovatsaat karşılığı 150 milyar lira kazanılacağı düşünülmektedir.

Komisyon toplantıları neticesinde yukarıda arz edilenler muvacehesinde Danışma Meclisi metninin tümü üzerinde görüşmeler uygun mütalaa edilerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

2. 1 inci maddede; ifade edilen 1312 sayılı Kanunun ismi de belirtilmiş ve 1312 sayılı Kanuna eklenen «i» bendinde geçen tüzelkişiliği haiz elektrik hizmeti sağlayan idarelerin kuruluş kanunları yazılarak, idarenin bilmezliği şüphesini uyandıran «ve benzeri» kelimesinin çıkarılmasıyla madde yeniden düzenlenerek tensiplerine sunulmuştur.

3. 2 nci maddeye; 1312 sayılı Kanunun ismi de yazılarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

4. Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesine; 1312 sayılı Kanunun ismi yazılmış ve mesken abonelelerinin tükettiği enerji bedellerinin tahsilinde ikinci bir bildirim yapılmasının uygun olacağı mütalaa edilerek madde yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

5. Umumî yerlerin aydınlatılmasını belirleyen 4 üncü maddeye; 1312 sayılı Kanunun ismi yazılmış, özel günlere ait aydınlatma isteklerinin bir yönetmeliğe göre yapılmasının uygun olacağı düşünülmüş ve madde, madde başlığı ile birlikte değiştirilerek tensiplerine sunulmuştur.

6. 5 inci maddeye; 1312 sayılı Kanunun ismi yazılmış ve madde, kanun yazım tekniğine göre yazılarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz olunmuştur.

7. Ek maddeleri belirleyen 6 nci maddeye; 1312 sayılı Kanunun ismi yazılmış ve Ek madde 1'de geçen «kamu idareleri», «kamu kuruluşları», terimlerinin yerine, kurum ve kuruluşların ismi yazılmış ve kamuya tahsis edilmiş yerlerle bu kurum ve kuruluşlara ait arazi üzerinde, ancak elektrik hizmetlerine ait üretim, ile-

tim ve dağıtım tesislerini kurabilecekleri vurgulanarak madde yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

8. Ek madde 2 ile; halen mevcut elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti imtiyazına sahip şirketlerin durumu açıklanmaktadır. Bu şirketlerin imtiyaz sözleşmesi kapsamı dışında kurmuş ve halen işletmekte oldukları tesislerinin iki yıl içinde imtiyaz kapsamına alınmasının uygun olacağı mütalaa edilerek madde yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

9. 8 inci madde ile 1312 sayılı Kanuna eklenecek geçici maddeler belirtilmektedir. Ancak geçici maddelerin bu kanunun geçici maddeleri olacağı, dolayısıyla madde numarası vermeyerek geçici hükümler başlığı ile belirlenmesi düşünülmüş ve tensiplerine sunulmuştur.

10. Geçici madde 1 ile; il merkezlerinde bulunan belediyelerin, belediyeye bağlı olup da özel kanunla kurulmuş elektrik hizmeti sağlayan idareler ile, il merkezi dışındaki enterkonekte sisteme bağlı olan belediye, köy ve birliklerinin devir esasları belirlenmektedir. Maddede, idarelerin isimlerinin uzun olarak yazılması yerine 1 inci maddeye atıf yapılmış «her statüdeki memur ve işçiler» ifadesinin yetersiz olacağı düşünülerek, «memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçi» şeklinde açık olarak yazılmış ve devir tarihlerinin Türkiye Elektrik Kurumunun belirlemesi yerine, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının belirlemesi esası uygun mütalaa edilmiştir.

Ayrıca «c» fıkrasında devamlılık arz eden işlemlerin yapılacağı ve bunun da tasarı içerisinde geçen maddelerde belirtildiği tespit edilerek maddeden çıkarılması benimsenmiş ve madde yeniden düzenlenerek tensiplerine sunulmuştur.

11. Geçici 2 nci maddede; devir kurullarının çalışmalarının sonuçlandırılacağı sürenin belirlenmesi uygun mütalaa edilerek madde komisyon metnindeki şekliyle tensiplerine arz edilmiştir.

12. Geçici madde 3'te Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçici madde 1'de belirtilen kuruluşlara yaptığı elektrik enerjisi satışından doğan alacaklarının mahsubu belirtilmektedir. Ancak, kanunun yürürlüğe gireceği tarih ile devir ve bağlanma tarihleri farklı olduğundan, esas olarak devir ve bağlanma tarihi alınarak madde yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

13. Geçici madde 4 sermaye artırımını belirlemektedir. Devredilen varlıkların değerinin «bu kurumun» sermayesine ekleneceği açık olarak belirtilmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

14. Danışma Meclisinin yürürlükten kalkan maddeler olarak düzenlediği 6 ncı madde, kanun yapım tekniğinde yürütme ve yürürlük maddelerinden bir evvelki madde olarak düzenlenmesinin gerekeceği esas alınmış ve 7 nci madde olarak tensiplerine arz edilmiştir.

15. Danışma Meclisi metninin 9 uncu ve 10 uncu maddesi olan yürürlük ve yürütme maddeleri 8 inci ve 9 uncu madde olarak düzenlenmiştir.

Tensiplerine arz olunur.

Komisyon Başkanı

Cumhur EVCİL

Kur. Alb.

Proje Subayı

Kadri ÖZER

Kur. Yb.

Üye

Erdal KABATEPE

DPT. Uzman

Üye

Feridun BALATLIOĞLU

Hk. Kd. Alb.

Üye

Behzat BİLGİCİ

Kur. Yb.

Üye

Ali YARICI

İller Bankası

Enerji D. Bşk. Yrd.

Üye

Kemal YILMAZ

Kur. Alb.

Üye

Kâmil TOKTAŞ

TEB. Gn. Md.

Üye

Cemil ILGAZ

YSE Gn. Md.lüğü

Elektrifikasyon

D. Bşk.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1312 sayılı Kanunun 3 ncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (i) bendi eklenmiştir.

«Bu Kanunda yazılı istisnalar dışında, yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak .Bu amaçla;»

«i) Özerk kamu elektrik idareleri (İETT; EGO ve Aldana Elektrik Müessesesi) belediye köy ve köy birliklerinin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerini devralmak ve işletmek.»

MADDE 2. — 1312 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine aşağıdaki (d) fıkrası eklenmiştir.

«d) Tüzelkişiliği haiz kamu kuruluşları ile ticari şirketlere müstakilen veya Türkiye Elektrik Kurumunun iştiraki ile elektrik üretimi yapma müsaadesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunca verilebilir.

Bu maksatla hazırlanacak etüt ve ön projeler ile üretim tesislerine ait uygulama projelerinin, uygulanmasından önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tasdiki şarttır. 6200 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (i) bendi hükmü saklıdır.»

MADDE 3. — 1312 sayılı Kanunun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen faturaların resmî belge sayılacağı,

Madde 29. — Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen ve alıcısının tükettiği enerji miktarlarını ve bedellerini gösteren faturalar, İora ve İflas Kanununun 68 nci maddesinde yazılı belgelerden sayılır.»

MADDE 4. — 1312 sayılı Kanunun 33 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sokak, Park, Meydan Gibi Yerlerin Aydınlatılması :

Madde 33. — Elektrik İşletmeleri Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yürütülen şehir, kasaba ve köylerde sokak, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması, tesis ve işletilmesi Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yapılır. Mahallî yönetimlerin özel istekleri, ancak anlaşmaya bağlı olarak tesis, işletme ve elektrik enerjisi tüketim giderleri mahallî yönetimlerden alınmak suretiyle yerine getirilir.»

MADDE 5. — 1312 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin aşağıda belirtilen (a) fıkrasına 4 ncü ve 5 nci bentler eklenmiş ve (b) fıkrasının dördüncü bendi değiştirilmiştir.

«4. 1312 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin (e) fıkrası, 27, 28 nci maddeleri,»

«5. 2032 sayılı Kanunun (4) ncü maddesi.»

b) .....

«4. 1580 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin 31 nci 39 ncu 47 nci bentleri, 19 ncu maddesinin (4/A) bendi ile aynı maddenin 5 nci fıkrası ve 70 nci maddenin 9 ncu bendi.»

MADDE 6. — 1312 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — Türkiye Elektrik Kurumu, geçiş ve yararlanmaya mani olmamak şartıyla yol, meydan, park gibi kamuya tahsis edilmiş yerler ile kamu idarelerine ve kamu kuruluşlarına ait arazi üzerinde ilgili kuruluşların görüşlerini alarak elektrikleştirilme hizmetine ait tesisleri kurma hakkına sahiptir. Bu yerler üzerinde irtifak ve intifa hakkı bedelsiz olarak Türkiye Elektrik Kurumu adına tesis edilir.»

«İmtiyazın Genişletilmesi veya Uzatılması :

EK MADDE 2. — 1312 sayılı Kanunun yayımı tarihinde mevcut elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti imtiyazına sahip şirketlerin kurmuş oldukları ve işletmekte buldukları ve yeniden kuracakları üretim, iletim ve dağıtım tesisleri için mevcut imtiyaz sözleşmesi kapsamının genişletilmesine ve sözleşmenin uzatılmasına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 7. — 1312 sayılı Kanuna aşağıdaki ek geçici maddeler eklenmiştir :

«EK GEÇİCİ MADDE 1. — a) İl merkezlerinde bulunan belediyelerin elektrik işletmeleri ile, belediyelere bağlı özel Kanunla kurulmuş özerk kamu elektrik idarelerinin mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu idarelerin hak ve vecibeleri ve bu hizmetlerde çalışan personeli Türkiye Elektrik Kurumuna devredilmiştir.

b) İl Merkezleri dışındaki belediyelerin köy ve köy birliklerinin mal varlıklarından, elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu idarelerin hak ve vecibeleri ve bu hizmetlerde çalışan personeli Türkiye Elektrik Kurumunun belirleyeceği tarihlerde ve en geç 2 yıl içerisinde TEK'e devredilir.

c) İleride enterkonnekte sisteme bağlanacak olan elektrik tesislerinin devir işlemleri ise, bağlanma tarihinden itibaren iki yıl içerisinde tamamlanır. Bunların tesis ve işletme faaliyetleri devir tarihine kadar devam eder.»

«EK GEÇİCİ MADDE 2. — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, ilgili belediye veya kuruluş ile Türkiye Elektrik Kurumundan seçilecek birer üyeden müteşekkil bir kurul tarafından, bu Kanunun geçici 1 nci maddesine göre TEK'na geçen varlıkların bedelleri takdir edilir.

Bu kurullar Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde yapılacak yönetmeliğe göre çalışır. Bu yönetmelik Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Maliye bakanlıklarınca birlikte hazırlanır.»

«EK GEÇİCİ MADDE 3. — Türkiye Elektrik Kurumunun bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, ek geçici madde 1'de sayılan kuruluşlara yaptığı elektrik enerjisi satışından doğan alacakları ile bu kuruluşlar tarafından devir blanço değerleri üzerinden Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunan mal varlıklarının karşılaştırılmasında meydana gelecek leh ve aleyhteki miktarları mahsup ve tasfiye etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.»

«Türkiye Elektrik Kurumuna Devredilen Varlıklar :

EK GEÇİCİ MADDE 4. — Ek geçici madde 1'de Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen varlıkların takdir edilen değeri sermayesine eklenir.»

«Türkiye Elektrik Kurumuna Devredilen Personel :

EK GEÇİCİ MADDE 5. — Ek geçici madde 1'de devralınan her statüdeki memur ve işçi, yeni bir atama yapmaya lüzum kalmaksızın kadroları, hizmet akitleri, sorumlulukları ve özlük hakları ile Türkiye Elektrik Kurumuna geçer.

TEK, devraldığı bu personeli tüm işyerlerinin ihtiyacına göre nakletmeye ve kadroları bu amaçla tevzi etmeye yetkilidir.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

14 . 9 . 1981

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
Z. Baykara

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı V.
K. Erdem

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztürk

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Mentek

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağ. ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoglu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Kültür ve Turizm Bak.
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1312 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ve (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (i) bendi eklenmiştir.

Bu Kanunda yazılı istisnalar dışında, yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak, bu amaçla;

e) Köy Elektriklendirme Fonunu yönetmek,

i) Tüzelkişiliğe haiz elektrik hizmeti sağlayan idareler (İ.E.T.T., E.G.O. ve Adana Elektrik Müessesesi ve benzeri) belediye, köy ve birliklerin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerini devralmak ve işletmek.

MADDE 2. — 1312 sayılı Kanunun 26 ncı maddesine aşağıdaki (d) fıkrası eklenmiştir.

(d) Tüzelkişiliği haiz Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile ticarî şirketlere müstakil olarak veya Türkiye Elektrik Kurumunun iştiraki ile elektrik üretimi yapma müsaadesi D.P.T.'nin olumlu görüşü alınarak Bakanlıkça verilebilir.

Bu maksatla hazırlanacak etüt ve önprojeler ile üretim tesislerine ait uygulama projelerinin, uygulanmasından önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tasdiki şarttır. 6200 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (i) bendi hükmü saklıdır.

MADDE 3. — 1312 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen faturaların resmî belge sayılacağı,

İHTİSAS KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1312 Sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi, İki Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması, Bazı Madde, Bent ve Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ve (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

«Bu Kanunda yazılı istisnalar dışında, yurdun ihtiyacı bulunan elektriğin üretim, iletim, dağıtım ve ticaretini yapmak.» Bu amaçla;

«e) Köy elektriklendirme fonunu yönetmek.»

«i) 16.6.1939 tarih ve 3645 sayılı Kanunla kurulan İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünün, 16.12.1942 tarih ve 4325 sayılı Kanunla kurulan Ankara Elektrik ve Havagazı İşletme Müessesesinin ve aynı Kanunla kurulan Adana Elektrik İşletme Müessesesinin 19.7.1943 tarih ve 4483 sayılı Kanunla kurulan müessesenin, belediye ve köylerle bunların birliklerinin ve elektrik hizmeti için kurulmuş diğer birliklerin elektrik hizmetlerine ilişkin tesis ve işletmelerini devralmak ve işletmek.»

MADDE 2. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

(d) Tüzelkişiliği haiz Kamu İktisadî Teşebbüsleri ile ticarî şirketlere müstakil olarak veya Türkiye Elektrik Kurumunun iştiraki ile elektrik üretimi yapma müsaadesi, Devlet Planlama Teşkilatının olumlu görüşü alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca verilebilir.

Bu maksatla hazırlanacak etüt ve önprojeler ile üretim tesislerine ait uygulama projelerinin, uygulanmasından önce Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tasdiki şarttır. 6200 sayılı Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilat ve Vazifeleri Hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin (i) bendi hükmü saklıdır.»

MADDE 3. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 29 uncu maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Madde 29. — Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen ve alıcısının tükettiği enerji miktarlarını ve bedellerini gösteren faturalar, İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı belgelerden sayılır.»

MADDE 4. — 1312 sayılı Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sokak, Park, Meydan Gibi Yerlerin Aydınlatılması :

Madde 33. — Elektrik İşletmeleri Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yürütülen şehir, kasaba ve köylerde sokak, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması, tesis ve işletilmesi Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yapılır. Mahallî yönetimlerin özel istekleri, ancak anlaşmaya bağlı olarak tesis, işletme ve elektrik enerjisi tüketim giderleri mahallî yönetimlerden alınmak suretiyle yerine getirilir.»

MADDE 5. — 1312 sayılı Kanununun 37 nci maddesinin (a) fıkrasına 4 üncü bent eklenmiş ve (b) fıkrasının 4 üncü bendi değiştirilmiştir.

a)

4. — 2032 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi,

b)

4. — 1580 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin 31 inci, 39 uncu ve 47 nci bentleri, 19 uncu maddesinin 4/a bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrası ve 70 nci maddenin 9 uncu bendi.

MADDE 6. — 1312 sayılı Kanununun 27 ve 28 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

«Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen faturaların resmî belge sayılacağı

Madde 29. — Türkiye Elektrik Kurumunca düzenlenen ve alıcısının tükettiği enerji miktarlarını ve bedellerini gösteren faturalar, İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinde yazılı belgelerden sayılır.

Bu hüküm, mesken aboneleri için ikinci bildirimden sonra uygulanır.»

MADDE 4. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 33 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Cadde, sokak, yol, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması

Madde 33. — Elektrik İşletmeleri Türkiye Elektrik Kurumu tarafından yürütülen şehir, kasaba ve köylerde cadde, sokak, yol, park, meydan gibi umumî yerlerin aydınlatılması, aydınlatma ile ilgili tesislerin kurulması ve işletilmesi Türkiye Elektrik Kurumu tarafından mahallî idareler ile koordine edilerek yapılır. Mahallî idarelerin özel istekleri, ancak anlaşmaya bağlı olarak tesis, işletme ve elektrik enerjisi tüketim giderleri, mahallî idarelerden alınmak suretiyle yerine getirilir.

Özel günlere ait aydınlatma istekleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığınca 31 Aralık 1982 tarihine kadar müştereken hazırlanıp yürürlüğe konulacak bir yönetmeliğe göre yapılır.»

MADDE 5. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 37 nci maddesinin (a) fıkrasına aşağıdaki 4 üncü bent eklenmiş ve (b) fıkrasının 4 üncü bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

a)

«4. 2032 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi»

b)

«4. 1580 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin 31 inci, 39 uncu ve 47 nci bentleri, 19 uncu maddesinin 4/A bendi ile aynı maddenin 5 inci fıkrası ve 70 inci maddenin 9 uncu bendi.»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7. — 1312 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«EK MADDE 1. — Türkiye Elektrik Kurumu, geçiş ve yararlanmaya mani olmamak şartıyla yol, meydan, park gibi kamuya tahsis edilmiş yerler ile kamu idarelerine ve kamu kuruluşlarına ait arazi üzerinde ilgili kuruluşların görüşlerini alarak elektrikleştirilme hizmetine ait tesisleri kurma hakkına sahiptir. Bu yerler üzerinde irtifak ve intifa hakkı bedelsiz olarak Türkiye Elektrik Kurumu adına tahsis edilir.»

«EK MADDE 2. — 1312 sayılı Kanunu değiştiren bu Kanunun yayımı tarihinde mevcut elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti imtiyazına sahip şirketlerin kurmuş oldukları ve işletmekte buldukları ve yeniden kuracakları üretim ve iletim tesisleri için mevcut imtiyaz sözleşmesi kapsamının genişletilmesine ve sözleşmenin uzatılmasına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 8. — 1312 sayılı Kanuna aşağıdaki Ek Geçici Maddeler eklenmiştir :

EK GEÇİCİ MADDE 1. — a) İl merkezlerinde bulunan belediyelerin elektrik işletmeleri ile belediyelere bağlı olup da, özel kanunla kurulmuş tüzelkişiliğe haiz elektrik hizmeti sağlayan idarelerin (İETT, EGO ve Adana Elektrik Müessesesi ve benzeri). Mal varlıklarından, elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu idarelerin elektrik hizmetlerine ilişkin hak ve borçları ve yalnız bu hizmetlerde çalışan her statüdeki memur ve işçi yeni bir atamaya lüzum kalmaksızın kadroları, hizmet akitleri, toplu iş sözleşmeleri, sorumlulukları ve özlük haklarıyla Türkiye Elektrik Kurumuna devredilmiştir.

b) İl merkezleri dışındaki enterkonnekte sisteme bağlı olan belediye köy ve birliklerin mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri bu

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 6. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununa aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

İrtifak ve intifa hakkı

EK MADDE 1. — Türkiye Elektrik Kurumu, geçiş ve yararlanmaya mani olmamak şartıyla cadde, sokak, yol, park ve meydan gibi kamuya tahsis edilmiş yerler ile genel ve katma bütçeli kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, köyler ve Kamu İktisadi Teşebbüslerine ait arazi üzerinde, ilgili kuruluşların görüşlerini alarak elektrikleştirme hizmetine ait üretim, iletim ve dağıtım tesisleri kurma hakkına sahiptir. Bu yerler üzerinde irtifak ve intifa hakkı bedelsiz olarak Türkiye Elektrik Kurumu adına tesis edilir.

İmtiyazın genişletilmesi veya uzatılması

EK MADDE 2. — 1 Ağustos 1982 tarihinde mevcut elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti imtiyazına sahip şirketlerin imtiyaz sözleşmesi kapsamı içinde kurmuş oldukları ve halen işletmekte buldukları üretim ve iletim tesisleri için mevcut imtiyaz sözleşmesi kapsamının genişletilmesine ve sözleşmenin uzatılmasına, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi üzerine karar vermeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu şirketlerin imtiyaz sözleşmesi kapsamı dışında kurmuş oldukları ve halen işletmekte buldukları üretim, iletim ve dağıtım tesisleri aynı usulle iki yıl içinde imtiyaz kapsamına alınır.

GEÇİCİ HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE 1. — a) Bu kanunla 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 3 üncü maddesine eklenen (i) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşlardan, il merkezlerinde bulunanların mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu kurum ve kuruluşların elektrik hizmetlerine ilişkin hak ve borçları ile sadece bu hizmetlerde çalışan memur, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçileri, yeni bir atamaya lüzum kalmaksızın kadroları, hizmet akitleri, toplu iş sözleşmeleri, sorumlulukları ve özlük haklarıyla 15 Ekim 1982 tarihinde Türkiye Elektrik Kurumuna bağlanır ve devredilir.

Bu kurum ve kuruluşlarda elektrik hizmetlerini destekleyici birimlerde çalışanlardan Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunacaklar, taraflar arasında

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

hizmetlere ilişkin hak ve borçları ve yalnız bu hizmetlerde çalışan personeli (a) fıkrasındaki esaslara göre Türkiye Elektrik Kurumunun belirleyeceği tarihlerde ve en geç 2 yıl içerisinde TEK'e devredilir.

c) İleride enterkonnekte sisteme bağlanacak olan elektrik tesislerinin devir işlemleri ise bağlanma tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde personelin devri de (a) fıkrasındaki esaslara göre tamamlanır. Bunların tesis ve işletme faaliyetleri devir tarihine kadar devam eder.

«BK GEÇİCİ MADDE 2. — Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen mal varlıklarının devir bedellerini Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve ilgili belediye veya kuruluş ile Türkiye Elektrik Kurumundan seçilecek birer üyeden teşekkül eden kurullar tarafından tespit edilir.

Devir kurulları, devredilen mal varlıklarının bedellerini tespit ederken defter kıymetlerinden ayrılması gereken amortismanları düşer. Amortisman süresi dolan veya defter kaydı bulunmayan mal varlıkları için devreden taraf herhangi bir bedel ve hak talep edemez.

Devir kurullarının teşkiline, çalışma usullerine, devredilecek malların bedel tespitinin ayrıntılarına ait esaslar ile devredilen malların envanterlerine ve devir işlemlerine ilişkin diğer hususlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Maliye bakanlıklarının bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde birlik-te hazırlayacakları yönetmelikle düzenlenir.»

«BK GEÇİCİ MADDE 3. — Türkiye Elektrik Kurumunun bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, ek geçici madde 1'de sayılan kuruluşlara yaptığı elektrik enerjisi satışından doğan alacakları ile bu kuruluşlar tarafından devir bilanço değerleri üzerinden Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunan mal varlıklarının karşılaştırılmasında meydana gelecek

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

müştereken tespit edilerek yukarıdaki esaslara göre devredilir.

Bu tarihe kadar ilgili kuruluşlarca, bağlanmaya ilişkin her türlü hazırlıklar tamamlanır.

Elektrik hizmetlerinden sorumlu kurum ve kuruluşların tesis ve işletme faaliyetleri 15 Ekim 1982 tarihine kadar devam eder.

b) İl merkezleri dışındaki enterkonnekte sisteme bağlı olan belediye ve köylerle bunların birliklerinin ve elektrik hizmeti için kurulmuş diğer birliklerin mal varlıklarından elektrik hizmetleri ile ilgili bölümleri, bu hizmetlere ilişkin hak ve borçları ve bu hizmetlerde çalışan personel (a) bendindeki esaslara göre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının belirleyeceği tarihlerde ve en geç iki yıl içerisinde Türkiye Elektrik Kurumuna devredilir. Devredecek kuruluşlar tesis ve işletme faaliyetlerine devir tarihine kadar devam eder.

GEÇİCİ MADDE 2. — Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen mal varlıklarının devir bedelleri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve ilgili belediye veya kuruluş ile Türkiye Elektrik Kurumundan seçilecek birer üyeden teşekkül eden kurullar tarafından tespit edilir.

Devir kurulları, devredilen mal varlıklarının bedellerini tespit ederken defter kıymetlerinden ayrılması gereken amortismanları düşer. Amortisman süresi dolan veya defter kaydı bulunmayan mal varlıkları için, devreden taraf herhangi bir bedel ve hak talep edemez.

Devir kurullarının teşkiline, çalışma usullerine, devredilecek malların bedel tespitinin ayrıntılarına ait esaslar ile devredilen malların envanterlerine ve devir işlemlerine ilişkin diğer hususlar Enerji ve Tabii Kaynaklar ve Maliye bakanlıklarının bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde müştereken hazırlayacakları yönetmelikle düzenlenir.

Devir kurullarının çalışmaları yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren en geç üç yıl içerisinde sonuçlandırılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Devir ve bağlanma tarihine kadar; Türkiye Elektrik Kurumunun geçici madde 1'de sayılan kuruluşlara yaptığı elektrik enerjisi satışından doğan alacakları ile bu kuruluşlar tarafından devir bilanço değerleri üzerinden Türkiye Elektrik Kurumuna devrolunan mal varlıklarının karşılaştırılmasında meydana gelecek leh ve aleyhteki mik-

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

lehi ve aleyhteki miktarları mahsup ve tasfiye etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.»

«EK GEÇİCİ MADDE 4. — Ek Geçici Madde 1'de Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen varlıkların tespit edilen değeri sermayesine eklenir.»

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

tarları mahsup ve tasfiye etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 4. — Geçici madde 1 ile Türkiye Elektrik Kurumuna devredilen varlıkların tespit edilen değeri bu kurumun sermayesine eklenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 7. — 1312 sayılı Türkiye Elektrik Kurumu Kanununun 27 ve 28 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 8. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 9. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.